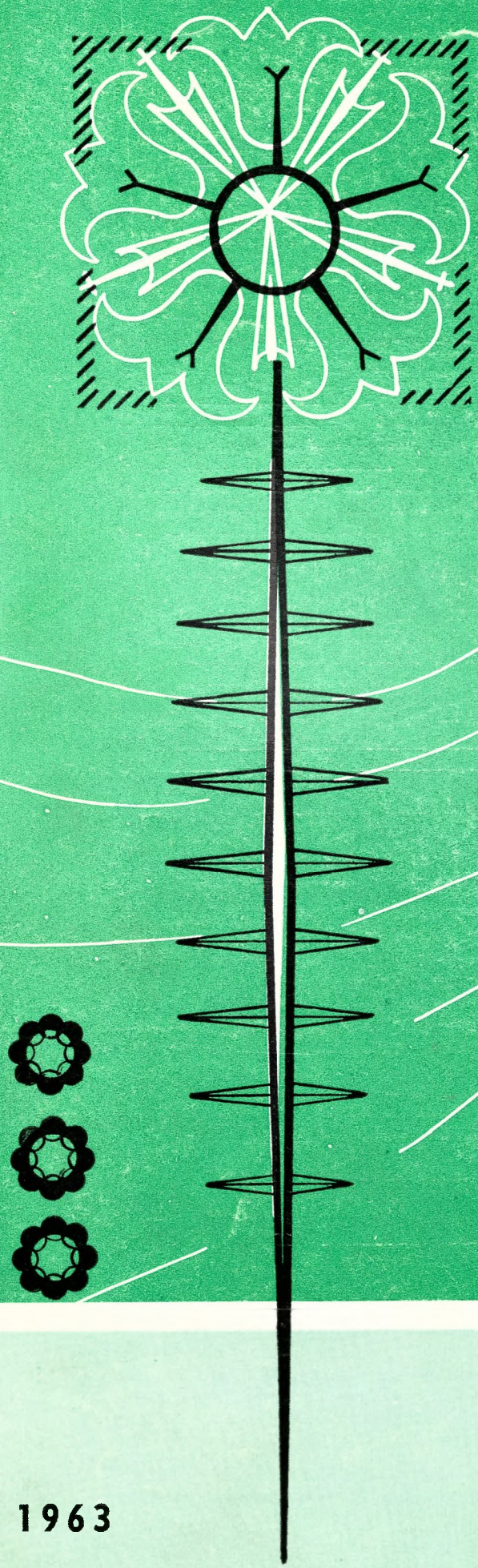

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1963

6 lapkritis gruodis

T U R I N Y S

	Sveikinimai	1
Kun. Pr. Gaida	Džiaukitės ir džiuginkite	2
O. Hophan	Pirmą kartą po ilgų išsiskyrimo metų	3
B. Pūkelevičiūtė	Eilėraštis	4
D. Petrutytė	Kūdikio gimimas	5
Z. Daugvainienė	Laiko tėkmėje	8
Nerima Narutė	Relikvijos (eil.)	10
J. Augustaitytė - Vaičiūnienė	Po Kūčių vakarienės, Apsilankymas (eil.)	10
L. Imbrasienė	Moters pareigų klausimu	11
V. Dainauskas	Zigmas Sierakauskas 1863 m. sukilėlių vadas	13
V. Frankienė	Sąžinė	15
T. Rafaelis Šakalys	Vaikai ir televizija	17
• Vaiko auklėjimas	Nauji vėjai ir naujos idėjos Amerikos jaunimo auklėjime — St. Vaišvilienė	19
• Šeima ir mokykla		20
• Moterys pasaulyje		22
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	24
• Šeimininkių kampelis	Veda A. Rusinienė	26

ILIUSTRACIJOS

	Kristaus gimimas (Iš Martin d'Aragon Brevijoriaus (1400 m.)	1
Memlinc	Pagarbinimas	2
Botticelli	Madona	3
V. K. Jonynas	Gimimas	4
E. Radauskaitė	Vaikai	5
O. Lipeikaitė	Motina ir vaikas	6
E. Wiiralt	Kūdikiai	7
A. Kašubienė	Madona	10
S. Smalinskienė	Vieniša pušaitė	11
S. Smalinskienė	Gėlės	12
S. Smalinskienė	Menininkų kampelis	14
P. Augius	Šventės	15

"MOTERIS" Lietuvių Moterų Žurnalas Nr. 6 (36) 1963 m.
Leidėjos: Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija.
Vyr. redaktorė: Izabelė Matusevičiūtė.
Administratorė: Bronė Pabedinskienė.

Redakcijos ir administracijos adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ontario. Spaudė "Žiburių" Spaudos Bendrovė, Toronto, Ont. Viršelis ir meninė priežiūra N. Kulpavičienės. Atskiro numerio kaina 75 ct. Prenumerata metams $4.00.

"MOTERIS", Lithuanian Women's Magazine. 1963. No. 6 (36).
Printed by "The Lights" Printing and Publishing Co. Limited in Toronto. Single copy 75 c.

moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS
1963 Nr. 6 (36)

ŠVENTŲJŲ KALĖDŲ IR 1964 NAUJŲJŲ METŲ PROGA –

SVEIKINAME
VISAS SESES LIETUVES:
ESANČIAS LAISVAJAME
PASAULYJE,
PAVERGTOJE TĖVYNĖJE IR
TEBEVARGSTANČIAS SIBIRE,

VISAS MŪSŲ SKAITYTOJAS,
SKAITYTOJUS,
MIELAS BENDRADARBES,
BENDRADARBIUS
IR DUOSNIAS RĖMĖJAS BEI
RĖMĖJUS,

LINKĖDAMOS TYRO
KALĖDINIO DŽIAUGSMO IR
KARTU TROKŠDAMOS, KAD
KŪDIKĖLIO JĖZAUS ŠVIESA
LAIMINTŲ VISAS ŠEIMAS.

"Moters" Redakcija ir Leidėjos

MEMLINC PAGARBINIMAS

DŽIAUKITĖS IR DŽIUGINKITE

Kalėdiniai sveikinimai sklinda pilnoj gausoj — iš širdies širdin. Jų šaltinis — Betlėjaus Kūdikis, kurio atėjimas buvo toks naujas padvelkimas dieviškumu, kad kiekvienas, pajutęs jo gaivumą, pasijuto pagautas nekasdieninio džiaugsmo. Pirmoji to džiaugsmo dalyvė buvo motina Marija. Kartu su ja džiaugėsi Kūdikio Globėjas, piemenėliai . . . ir pagaliau visi, kurie nebėgo iš dieviškojo Kūdikio artumos. Kalėdų džiaugsmas tapo visuotiniu. Jis sklinda po visą žemės rutulį, paliesdamas visus tuos, kurie yra atviri Kūdikio spinduliuojamam gyvenimui. Tai džiaugsmas, kuris yra bejėgis tiktai ten, kur susiduria su kietu uždarumu, atstūmimu, paneigimu. Tokiais atvejais jo sklidimas tarytum sustoja, aplenkia kliūtį ir veržiasi į priimlias širdis. Dieviškojo Kūdikio skleidžiamas džiaugsmas būdingas tuo, kad neatsitrenkia į kančią, į nusiminimą bei liūdesį. Jis čia ne tik nesudūžta, bet dargi pilnesniu ryškumu suspindi. Juk saulės spindulys, patekęs tamson ryškiau suspindi. Ir juo didesnė tamsa, juo skaistesnis saulės spindulys. Taip ir Dieviškojo Kūdikio paskleistas džiaugsmas: jis sušvinta didesniu pilnumu kančios paliestoje širdyje. Ir juo didesnė kančia, juo stipresnis džiaugsmas, nes jis ateina pačiu reikalingiausiu momentu. O tokių sielų ilgų amžių eilėje — daugybė. Prie jų, daugiau ar mažiau, ir mes priklausome. Dažnai esame reikalingi ar reikalingos to Dieviškojo Kūdikio paprastumo, to džiaugsmo, kuriuo galėtume guostis tamsos momentais, kai mus užgula tragiški gyvenimo šešėliai. Didi paguoda būti tada arti to Dieviškojo Kūdikio džiaugsmo, kuris nėra vien trumpas Kalėdų sušvitimas, bet pastovi Kristaus dvasia. Juk ji visada yra kūdikiška, paprasta, rodanti augštyn į tokį gyvenimą, kur tvyska pats džiaugsmo šaltinis. Žvelgdami į Jį, pamatome gyvenimą ne vien iš juodosios pusės. Tada mums atsiveria ir kitos gyvenimo spalvos — žydrios, viliojančios, drąsinančios. Kalėdų šventė mus kaip tik ir skatina žvelgti ta linkme, kad prisidėtume prie Dieviškojo Kūdikio džiaugsmo skleidimo. Ypač katalikės moterys yra pašauktos skleisti krikščioniškąjį džiaugsmą. Būdamos apdovanotos jautresnėm sielom, jos pajėgia įsijausti į džiaugsmo reikalinguosius asmenis ir įžiebti juose viltį, paguodą bei krikščioniško gyvenimo šilimą. Tad šia proga ir palinkėkime, kad kiekviena taptų Dieviškojo Kūdikio paskleistojo džiaugsmo spindulėliu, sušvintančiu gyvenamoj aplinkoj. Kiekviena Jūsų dovana, kiekvienas pasveikinimas ar aplankymas, kiekvienas pagalbos mostas ar geras darbas teplaukia iš Jūsų džiugios krikščioniškos dvasios. Kalėdų šventė trumpa — greit praeina, bet jos prasmė niekad nesibaigia. Šiuo požiūriu Kalėdos yra visų dienų dvasia. Kasmet besikartojanti šventė teatgaivina ją Jūsų širdyse, tesuartina su Dieviškuoju Kūdikiu, kad Jo palaima, meilė ir tiesa plačiai sklistų Jūsų rankomis, žodžiais, darbais, malda — visu gyvenimu.

Tad džiaukitės ir džiuginkite!

Jūsų kun. Pr. Gaida,

KLK Moterų Draugijos dvasios vadas

BOTTICELLI

MADONA

PIRMĄ KART PO ILGŲ IŠSISKYRIMO METŲ

O. HOPHAN

Dangiškųjų dvasių giedotasis Gloria buvo tarsi aidas pačios Marijos džiaugsmingojo Magnificat. Magnificat, nuskambėjęs Zacharijo namuose buvo džiugi padėka už Įsikūnijimą; Gloria pasklidęs Betliejaus laukuos, — džiaugsmas dėl gimusio ir žmogumi tapusio Dievo.

Kūdikis niekada nėra labiau kūdikis, o motina niekada — labiau motina, kaip gimdymo metu, nes kūdikis tik gimdamas tampa kūdikiu, o motina tampa motina tik gimdydama.

Bet gimdymas taip pat reiškia ir pirmąjį motinos ir kūdikio atsiskyrimą. Tai pirmas kūniškas atsiskyrimas dviejų būtybių, kurios, tačiau, ir toliau paliks kartu, rišamos neatskiriamais ryšiais. Kūdikis turi eit savuoju gyvenimo keliu, dažnai daug skausmingesniu, negu jo motina kada nors išdrįso pagalvoti. Kiekvienai motinai gimdymas yra skausmo ir džiaugsmo mišinys.

Tas pat buvo ir Marijai, Jėzaus motinai: nuostabusis Gloria skambėjimas buvo sumišęs su tyliu Kūdikio verkimu ir pirmosiomis Motinos ašaromis.

Marijos džiaugsmui Gloria nebuvo reikalingas, nes seniai prieš tai jos širdis jau buvo užtvindyta džiaugsmu. Ji buvo panerta Šviesoje dar prieš tai, kai "Dievo garbės šviesa nušvietė piemenis"... Menininkai, kurie bando atvaizduoti tą šventąją naktį, kaip Giotto, Fra Angelico, Borrachio ir kiti, visada Kūdikį piešia, kaip tos garbingos nakties šviesos šaltinį. Kaip kad skaitome iškilmingoje Kalėdų evangelijoj: "šviesa šviečia tamsybėje..." Angelų spindėjimas buvo atspindys garbės To, Kuris yra "šviesos šviesa". Marija tą naktį stovėjo arčiausiai prie Viešpaties, ir tvanai šviesos ją užtvino — šviesos einančios iš jos Kūdikio — jos Valdovo.

Tą naktį gimęs Kūdikis vėliau pats kalbės apie pasauliui pagimdžiusios kūdikį motinos džiaugsmą. Kalbėdamas apie tai Jėzus, be abejonės, galvojo apie savosios motinos nuostabiąją valandą...

Motina niekada negali pakankamai atsižiūrėti į savo naujagimį. Tūkstančius kartų ji žvelgia su meile į dar užmerktas akeles, glosto jo mažutį kūnelį. Marijoje tilpo visų motinų palaima, o kiekvienoje motinoje yra truputėlis Marijos džiaugsmo... Ir Marija negalėjo atitraukti akių nuo savo Kūdikio, nuo kūno iš savojo kūno ir kraujo iš savojo kraujo. Viskas, kas tik buvo žemiško šiame Kūdikyje — buvo jos, Jo Motinos. Marija virpėjo iš džiaugsmo matydama, kad "Augščiausiojo Sūnaus veidelis turi jos veido bruožus... Koks stebuklas buvo šis Kūdikis! Iš Tėvo gimęs prieš amžius, Dievas iš Dievo, Šviesa iš Šviesos, tikras Dievas iš tikro Dievo. Ir tas Dievas šią naktį gimė iš jos, paprastos mergaitės... Jis guli ant šieno: — Jis, kuris puošia žiedais laukų lelijas, Jis suvystytas vystyklais: — Jis, kuris tvarko žvaigždynų kelius...

Marija žiūri į savo Sūnų — Įsikūnijusį Dievą. Iš nuostabos ir begalinės meilės ji nori pulti ant kelių ir užsidengusi akis drauge su serafinais kartoti: Šventas... Šventas... Šventas...

Bet Kūdikis sujunda prakartėlėje, ištiesia mažas rankeles, ir Motinos meilė užlieja visus kitus jausmus. Ji paima Kūdikį iš prakartėlės ir spaudžia Jį prie širdies...

Ir kartu su ja visa žmonija apsikabina savo Dievą, pirmą kart po ilgų tūkstančių išsiskyrimo metų...

Vertė v. *Dg-nė*

Birutė Pūkelevičiūtė

★
★ ★
★

Aš nubarstysiu taką į namus eglišakiais . . .

Ir šventą Kūčią valgysiu drauge su savo mirusiais.

★

Seserys, broliai — pasiklausykit, kaip skamba naktis:
lyg didžiulis, šarmotas varpas, supdamas tyro sidabro šerdį.
Blykčioja šonais prasilenkdamos žvaigždės.
Žemė apskriedžia erdvėj savo ratą ir grįžta pasitikti artėjančios saulės.
Maldininkų lazdos pražysta lelijų žiedais.
Saldi jų kvaptis kyla į viršų, lyg smilkalo dūmas.
Viskas parengta vidurnakčio apeigai.
Vėjas aptilo ir bokštai nulenkė savo viršūnes . . .
Septynios gentkartės bus apšlakstytos yzopu.
Nes žemei užgimė Kūdikis.

★

Paklausykit kaip skamba naktis:
skaidria ir augšta gaida, lyg didžiulė, virpanti styga, ištempta iki skausmo.
Seserys, broliai — užžiebkit septynšakį iškilmės žibintą
ir giedokit džiaugsmo psalmę!
Jūsų širdys plazdės, kaip vieversiai balandžio rytą.
Jūsų kaktos, bus apjuostos šviesiais lankais, lyg kunigaikščių.
Rarotų žvakės nulašėjo vaško ašarom — — —
Septynias gentkartes nuplaus pralietas kraujas.
Ir bus pagarbintas Žmogaus gimimas.

★

E. RADAUSKAITĖ VAIKAI

KŪDIKIO GIMIMAS

D. PETRUTYTĖ

Jau beveik du tūkstančiai metų, kai krikščioniškasis pasaulis švenčia Kristaus — Dieviškojo Kūdikio — gimimą, kuris bandomas vis iškilmingiau paminėti. Tik, deja, šis įvykis niekada nėra buvęs daugiau ar mažiau siejamas su kiekvieno kūdikio gimimu, kuris, atneša mūsų tarpan dieviškąją palaimą, naujų kūrybinių jėgų ir naujų vilčių. Jei tos jėgos virsta neapykantos, keršto ir neramybės versme, tai čia yra mūsų kaltė, kad nesistengėme jas pažinti ir tinkamai globoti. Į kūdikius, mes daugiau linkę žiūrėti kaip į nuodėmės vaisių, o ne kaip į dieviškosios Apvaizdos pasiuntinius, ateinančius praskaidrinti šio žemiškojo gyvenimo, persisunkusio blogiu. "Vaikas", sako Emersonas, "yra amžinasis Mesijas, kuris vis iš naujo ateina tarp puolusių žmonių, kad juos vestų į dangaus karalystę".

Kaikas net drįsta piktintis, girdėdamas, kad esą panašumo tarp dieviškojo ir paprasto kūdikio. Jųdviejų sugretinimas tūliems atrodo Dievo pažeminimu, Jo įžeidimu, nors iš kitos pusės pripažįstama, kad Dievybė atėjo šion žemėn bejėgio kūdikio pavidale. Ar tai nepakankamas įrodymas, kad Kristus savo kukliu gyvenimu pašventino ne tik suaugusio darbininko, vargšo ar net skurdžiaus luomą, bet, kad Jis visų pirma pašventino ir išaugštino kūdikystę su visomis jos negaliomis. Norėdami būti nuoseklūs, pirmiausia pasistenkime įžiūrėti Dievą ne suaugusiuose, bet nekaltuose kūdikiuose, kurie, ištikrųjų, yra arčiausia dieviškosios kūrybos šaltinių. Pats Kristus įsakmiai yra įspėjęs mus, sakydamas: "Žiūrėkite, kad neniekintumėte nė vieno šitų mažutėlių; nes, sakau jums, jų angelai danguje visuomet mato mano danguje esančiojo Tėvo veidą". (Mato 18, 10-11).

Naujieji tėvai — tėvai katalikai — stenkitės šia prasme persiorientuoti pakeisdami savo pažiūrą — tą įsisenėjusį prietarą — į kūdikius. Į kiekvieną kūdikį žiūrėkime kaip į tikrą Kristaus broliuką ar sesutę su meile ir gilia pagarba, nes jie ne tik mieli mūsų kūdikėliai, bet ir vadovai į dangaus karalystę. Pagal vokiečių filosofą Šleiermacherį: "Vaikai yra ne tik malonūs dangiški spinduliai ir Dievo palaima, kuri apšviečia mūsų namus, bet jie mums stato ir rimtus amžinybės klausimus ir sunkius uždavinius ateičiai". Šitame filosofo teigime aiškiai atsispindi vaikų prakilnybė ir kartu didis jų slėpiningumas. Vis gilesnis vaikų pažinimas galėtų būti reali pagalba bandant išspręsti surizgusias šių laikų problemas.

Kūdikis — įsikūnijusi dvasia

"Šiandien gimstąs kūdikis išvysta ne pasaulio šviesą, bet didžiausią jo tamsybę", — sako vokiečių psichiatras Hans Mueller-Eckhard, savo knygoje: "Das Unverstandene Kind". Galbūt, kaikam tatai pasirodys lyg neįtikėtinas dalykas, lyg perdaug pesimistiškas nusiteikimas. Tačiau žvelgdami faktams tiesiai į akis, turėtume pripažinti, jog tai nėra juodas pesimizmas, bet gyva tikrovė, skaudi tikrovė, žiauri tikrovė. Tik mes su ja esame taip susigyvenę, kad nebematome ir nebejaučiame jos tamsiųjų ir net žiauriųjų pusių, kurios sunkiu svoriu užgula kiekvieną *šių laikų* nauja-

O. LIPEIKAITĖ

MOTINA IR VAIKAS

gimį. Sakau: "šių laikų", nes anksčiau kūdikiui neteko susidurti su tais sunkumais, kuriuos jam tenka patirti *šiandien*, gimstant augštos civilizacijos aplinkoj. Šita aplinka nėra sukurta nors šiek tiek atsižvelgiant į gimstančio kūdikio dvasinius poreikius. Mes apie juos negalvojame, mes su jais nesiskaitome, mes jų nenujaučiame.

Mūsų sąžinės, šiuo atveju, dėl amžiais egzistavusios klaidos, tebėra taip atbukusios, taip surambėjusios, jog mes ir minties kratomės, kad naujagimis galėtų būti kenčiantis žmogus, tai reiškia, kad jis turėtų bent kokius dvasinio gyvenimo pradus. Štai kodėl, civilizuotas pasaulis ne tik neatsižvelgia į kūdikio, kaip kenčiančio žmogaus reikalavimus, bet iš vis jis juos ignoruoja, nepripažista. Viskas, kas siejasi šiandien su moderniu kūdikio priėmimu, pritaikyta gydytojų, slaugių ir gimdyvės motinos patogumams. Taip pat reikia pripažinti, jog nemaža dėmesio rodoma ir *fiziniam* kūdikio saugumui užtikrinti.

Žmogus, kurdamas augšto lygio civilizacinį gyvenimą, kuo toliau, tuo vis mažiau galvoja apie vaiką, kuris turės jame gimti; kuris turės jame ne tik fiziškai augti, bet ir dvasiškai plėtotis. Vaikų žmonijai dar veik nieko nėra civilizacija sukūrusi, kas atitiktų vaikijos *dvasinius* reikalavimus. Į kūdikį žiūrima tik, kaip į fizinį kūną, kurio fizine globa ir priežiūra tesirūpinama. Žinoma, viso to pakaktų gyvuliukui — įdvasintam kūnui, — bet jokiu būdu to neužtenka vaikui — įsikūnijusiai dvasiai, kuri, tiesa, tebėra gemaliniame pavidale, kaip jo kūnelis buvo prieš 9 mėn. Kad tasai dvasinis gemalas galėtų normaliai vystytis, jis yra reikalingas ypatingos globos, priežiūros ir supratimo iš mūsų pusės. Ypatingai šiuo reikalu turėtų susirūpinti pačios motinos, kurių prigimtiniai motiniški jausmai tebėra sveiki, moderniškųjų "prašmatnybių" nevisiškai užslopinti. Tos "prašmatnybės" — nenatūralus gimdymas, kūdikio atėmimas nuo motinos ir jos įtaigojimas jo nemaitinti.

Žinokite, jog "paskutinis mokslo žodis" nevisada buvo ir, be abejonės, šiandien nėra kelias į išganymą, į laimingesnį gyvenimą. Kas liečia vaiko gimimą, tariamas "paskutinis mokslo žodis" yra ne kas kita kaip įžanga į žmogaus nužmoginimą paneigiant prigimtinius dėsnius, kurių priklauso motina ir vaikas.

Visiems aišku ir suprantama, kad fizinio gemalo vystymuisi yra reikalinga speciali aplinka — motinos įsčia. Taip pat aišku, jog betkoks šitos aplinkos pairimas, jos pažeidimas baigiasi fizinio gemalo žuvimu

arba pasireiškia visokiausiais nedatekliais ir iškrypimais iš normalių vėžių. Tačiau daugeliui atrodo keista ir net juokinga, kad gimusio kūdikio dvasios gemalas normaliai savo plėtrai yra reikalingas irgi specialiai paruoštos aplinkos. Tačiau vaikas ne tik neranda jam pritaikintos aplinkos, bet ir nuoširdaus jo reikalų supratimo. Jam užkertamas kelias natūralai gimti, o gimęs tuojau atskiriamas nuo savo motinos ir patalpinamas naujagimių kambaryje, kur nei dieną, nei naktį nenutilsta nelaimingųjų graudus riksmas. Tai pats barbariškiausias dalykas, kurį galėjo išgalvoti civilizuotas žmogus. Gimusiam kūdikiui būtinai yra reikalinga motinos artuma, nes tik ji užtikrina jam saugumą ir palengvina prisitaikymą prie naujų gyvenimo sąlygų. Daugelis motinų, tuo tarpu, džiaugiasi patogumu, kad kūdikis nekliudo joms ramiai ilsėtis, visai nejausdamos, kad jie trokšta be jų, kaip žuvys be vandens.

Kitas didelis prasižengimas prieš kūdikį ir Dievo surėdymą, tai atpalaidavimas motinos nuo maitinimo savo kūdikio. Tai baisi skriauda kūdikiui. Tai nusikaltimas prigimčiai, kuri vėliau žiauriai atkeršija ir motinai ir vaikui. Pagaliau visa eilė skaudžių ir nemalonių įvykių vienas po kito griūte griūna ant silpno kūdikėlio: stipri šviesa, neramumas, staigūs kilnojimai, nepagarbus ir bejausmis gydytojų ir slaugių elgesys, nepatogus nešiojimas, sprigtai į kojos padelį ir t.t. ir t.t. Visa tai draskyte drasko silpnutį dvasios gemalėlį dėl ko vėliau atsiranda visokiausių nedateklių ir nenormalumų vaiko vystymesi ir jo asmenybės formavimesi.

Jeigu visdėlto kaikam dar atrodytų, kad anksčiau minėto psichiatro žodžiai yra perdėti, tai tasai turėtų sutikti, jog nė kiek nemažesnis yra perdėjimas, nuolatinis mūsų kalbėjimas apie žmogaus atgimimą, apie jo atsinaujinimą Kristuje, kad jis galėtų išvysti Dievo karalystę. Tai reiškia, kad žmogus galėtų įžengti į savitą ir tikrą, — žmogaus dvasinę prigimtį atitinkantį — gyvenimą.

Vaikas — kelrodis

Žmogaus atgimimas ar jo atsinaujinimas bus neįmanomas tol, kol mes apie tai kalbėsime be sąryšio su kūdikiu, su vaiku. Apie esminį žmogaus pagerėjimą, jo tobulėjimą negali būti jokios kalbos, kol suaugęs žmogus kalba ir elgiasi taip, lyg jis vienas teegzistuotų. Tikrasis žmogaus pažangėjimas, o su juo kartu ir civilizacinės pažangos įdvasinimas, prasidės tada, kai mes suprasime, jog vaikas yra kelrodis, švyturys ir mokytojas pakeliui į geresnį gyvenimą. Nekreipdami rimto dėmesio į vaiką, į jo pasiuntinybę žemėje, veltui jieškosime kelio į Dievo karalystę, veltui svajosime apie taiką ir ramybę. Kristus, kurį mes vadiname Dieviškuoju Mokytoju, yra pasakęs: "Jei jūs nesigrįšite ir netapsite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę". O kaip mes galime jais tapti, jei mes jų nepažįstame ir net nesistengiame jų pažinti?

Dauguma tėvų į vaiką žiūri kaip į visišką savo nuosavybę su kuria jie tariasi galį elgtis kaip tinkami. Kūdikyje jie mato tik save su visais savo nuopelnais, nors iš tikrųjų tik dalinai taip yra. Kūdikis nors ir daug paveldi iš tėvų, bet neviską. O tas "neviskas", tai pats svarbiausias dalykas. Tai *įsikūnijusi dvasia*, kuri mažai ką bendro turi su tėvais.

Kūdikis ateina iš dieviškojo pasaulio ir dėlto jį reikėtų laikyti *Dievo dovana*, o ne tėvų nuosavybe. Dovana, kuri patikima tėvams kaip didžiausia ir trapiausia brangenybė. Jeigu mes taip žiūrėtume į kūdikį, tai savaime visa mūsų fizinė ir dvasinė laikysena iš atžvilgio į kūdikį turėtų pagrindiniai pasikeisti.

Pabandykime stebėti kelių savaičių ar kelių mėnesių kūdikį ir tikrai pajusime iš jo spinduliuojančią nežemišką įtaką: ramumą, švelnumą, taikingumą ir meilę. Užtat, nebereikalo sakoma, kad pats nuostabiausias žmogaus gyvenimo tarpsnis yra kūdikystėje. Todėl labai ir labai klystame, žiūrėdami į kūdikį kaip į netobulą, išglebusią ir net kvailą būtybę! Šitokia klaidinga pažiūra įgalina mus būti nekritiškais. Mes įsivaizduojame, jog tik suaugusysis yra vienintelis tobulybės pavyzdys. Tėvai ir visi suaugusieji tiki, jog tai yra tik jų nuopelnas, kad vaikas augdamas tampa vis gudresnis, sumanesnis, išmintingesnis. Jis vis geriau ir geriau ima protauti, galvoti.

Dabar pasvarstykime kitą atvejį, kuris, galbūt, padės mums būti nuosaikesniais. Pagalvokime kaip tai atsitinka, kad vaikas augdamas ima patekti į vis didesnę tamsą, ima atžangėti (regresuoti)? Metai po metų dingsta visos tos savybės, tos dvasinės sielos ypatybės, kurios pirma mums kėlė nuostabą, susižavėjimą ir pasididžiavimą. Pagaliau išaugama iš vaiko ir pereinama į tokį stovį, — suaugusio stovį, — kuris nebeduoda teisės "įeiti į Dievo karalystę".

Nežeminkime vaiko

Kiekvienas mokslas, neišskiriant nei pedagogikos, nei vaikų psichologijos, nei medicinos, nors jie būtų ir labai tikslūs, visvien veikia liguistai ir griaunamai, jei jie pasišauna išlaisvinti žmogų iš amžinosios tvarkos — atpalaiduojant jį nuo gamtiško dėsningumo. Jei žmogaus gimimas laikomas ne sielos, o tik kūno atėjimas į šį pasaulį. Kadangi niekada nebuvo statomas klausimas: kas yra kūdikis arba naujagimis, tai šiandien mes visi esame liudininkai, kad žmogus liko nužemintas iki daikto, iki lėlės. Jeigu žmogaus gimimas yra netinkamai interpretuotas, tai ta netikusi interpretacija pasilieka ir toliau auginant ir auklėjant vaiką.

Kūdikis ir vėliau vaikas laikomas bejausme, nieko nesuprantančia, nieko nesugebančia būtybe. Visai nekreipiamas dėmesys į atbundančias vaiko jusles, kurių pagalba vaikas pažįsta išorinį pasaulį. Daugelis ne tik abejoja, bet stačiai nuneigia mažojo vaiko, o ypač

E. WIIRALT KŪDIKIAI

kūdikio jautrumą jį supančiojo pasaulio reiškiniams.

Nuo pat savo gyvenimo pradžios vaikas yra budri ir veikli būtybė, viską jaučianti ir viską čiulpianti į save. Ne tik jo plaučiai traukia orą, bet ir visa jo būtybė traukia į save tas nuotaikas, kurios yra ligoninėje ir vėliau jo tėvų namuose. Jis intensyviai čiulpia į save, be jokios atrankos, visas jo artumoje esančiųjų žmonių nuotaikas. Net motinos įsčioje jis jau pradeda jomis persiimti. Ir vos tik užgimęs, jis tikrai nelieka joms abejingas. Todėl nevistiek kas dedasi kūdikio artumoje: juokiamasi ar verkiama; keikiamasi, įtūžusiai rėkaujama ar meiliai kalbamasi. Nuo pat pirmojo akimirksnio šio žemiškojo gyvenimo labai didelės reikšmės turi ar vaiko artumoje reiškiasi nekantrumas ir pyktis ar taikinga sugyvenimo dvasia; ar motina su meile ir džiaugsmu ima kūdikį į savo glėbį ar su nepasitenkinimu.

Svarbu ir tai, ar kūdikis buvo iš visos širdies laukiamas ar ne. Žmogaus siela — tai nuostabus indas. Viskas, kas į jį patenka virsta arba sveika ir kūrybinga energija, arba liguista ir griaunančia energija. Tatai priklauso: kaip ir kuo mes tą indą pripildome. Tiesa, iš karto, ar net gana ilgai mes nieko įtartino nematome ir nepastebime. Tačiau vieną dieną — po kelerių ar net keliolikos metų — rodos, nei iš šio, nei iš to pasirodo vaisiai seniai, seniai pasėtos sėklos. Galbūt, tai akivaizdus įrodymas kaip žmogiškoji esybė mažojoje būtybėje dar motinos įsčioje buvo nuolat darkoma, pažeminama ir įžeidžiama.

Mielieji tėvai, vertindami vaiką pagal jo vienokius ar kitokius poelgius, nepamirškite prisiminti: ar šito vaiko jūs troškote, ar dėl jo prasidėjimo liūdėjote; gal vienas kuris jo tenorėjote, o gal net bandėte juo nusikratyti. Negana to, ženkite dar vieną žingsnį pirmyn, prisimindami ar jo pradėjimas buvo tyros meilės ir gilaus troškimo aktas, gaubiamas šventiško dvasios pakilumo, kurio tikslas buvo nesavanaudiškas, bet kūrybiškas.

"Ne vistiek", sako Hans Mueller-Eckhard, "ar kūdikio pradėjimas buvo tik besielis aktas, kilęs grynai iš kūniškos, ar net antiseksualinės ir antierotinės laikysenos, kuri dažniausiai eina ranka rankon su paviršutine krikščionybe". Iš tikrųjų, labai mažai vaikų tėra gimusių iš tikros, kilnios ir skaisčios meilės ir todėl dažnas vaikas ateina į pasaulį pačių tėvų nuskriaustas, suvargęs, sunkios likimo naštos slėgiamas, kuri ir pasilieka neatskiriama jo palydovė per visą jo žemiškąjį gyvenimą.

Gimęs kūdikis, nepalankių sąlygų supamas, iš pat pradžios atsiduria gynimosi padėtyje. Tinkamas ir pagarbus vaiko priėmimas — su meile ir giliu atsakomybės pajautimu — šiandien yra vis retesnis dalykas. Atrodo, lyg pasaulis būtų praradęs gyvenimo druską ir žmogaus būtis būtų pasidariusi vis labiau nepakenčiama, kad žmonija vis labiau tolsta nuo vaikų pasaulio, kad ji jiems darosi vis labiau priešiška, nepalanki ir nepakanti (netolerantiška).

Todėl šv. Jono Evangelisto žodžiai, pasakyti apie dieviškojo kūdikio gimimą, tinka kiekvienam kūdikiui: "Jis atėjo pas savuosius, bet savieji jo nepriėmė". Jei kam šis palyginimas pasirodytų ne vietoj, tegu prisimena paties Kristaus žodžius: "Kas tik priima vieną tokį vaiką mano vardu, tas mane priima". (Mork. 9, 36). Bet, deja, žmogus dar neįstengia priimame kūdikyje, toje bejėgėje būtybėje, įžvelgti dieviškąjį pasaulį. Štai, kodėl naujagimis ne šviesos yra supamas, bet gilios tamsos gaubiamas.

LAIKO TĖKMĖJE

Z. DAUGVAINIENĖ

Artėjant Naujiesiems Metams žmogus susimąstai ir pagalvoji, kas gi ta laimė, kurios linkėjimais dalijamės naujų metų proga ir kas tas bėgantis laikas?

Laikas, rodos, taip paprastas dalykas, apie kurį ir mažas vaikas žino, o tačiau daug šimtmečių filosofai ir mąstytojai laužo galvas nerasdami atsakymo, kas ištikrųjų yra laikas.

Ar džiaugiamės ar kenčiam — laikas eina. Gali būti žemėje ramybė ar audra, gali saulė užgesti, ar atominiai ginklai sunaikinti pasaulį, gali jūros išdžiūti, o jų vieton iškilti kalnai — laikas eis tuo pat nesustabdomu, nuolatiniu ėjimu ir niekas niekados negalės atšaukti atgal nė vienos sekundės.

Laiką skaičiuojame metais, mėnesiai, dienomis ir t.t. Kalbame apie būsimą, praėjusį ir esamą laiką; sakome: ilgas laikas, trumpas laikas, daug laiko, maža laiko, nėra laiko. Bet kiek gi iš tikrųjų turime laiko? Iš tikrųjų visada teturime tik trumpą dabartinį momentą. Kitokio laiko, galima sakyti, neturime, nes kuris praėjo, to jau nebėra, o būsimasis dar neatėjo, jo taip pat nėra. Nei šiandien, nei vakar, nei rytoj nėra tas laikas, kurį vadiname d a b a r, nei ne ši valanda, net nė ne ši minutė ar sekundė, nes kol ištarsime kad ir trumpiausią žodį, laikas jau bus iš ateities virtęs praeitim. Tik tas žaibo greičiu iš ateities į praeitį praskrendantis momentas yra d a b a r esantis laikas. Bet jis nesugaunamas, neapčiuopiamas, jis neturi tąsos . . .

Laikas, kaip ir gyvybė yra Dievo dovana, Dievas mums duoda tik tą tekantį, bet nuolatinį momentą. Iš amžinybės jis — tas momentas — ateina ir amžinybėn nueina, lyg aidas ten atsiliepia ir palieka "įrekorduotas" amžinai.

Naujai gimęs žmogus patenka į laiko srovę, laikas jam prasideda ir eina ir eina kiekvieną žmogaus laiko momentą nešdamas amžinybėn, ir žmogus niekad nežino, kada jo paskutinis d a b a r virs amžinybe. Rimtai svarstant ir tikinčio žmogaus akimis žiūrint į gyvenimą, laikas yra vienintelis tikrai svarbus dalykas. Apie jį, deja, mes permažai galvojame, jo tinkamai neįvertiname, nes, galbūt, kad ir nesąmoningai, mes bijome giliau ir dažniau apie jį pasvarstyti.

Laiko tėkmę, besiribojančią su amžinybe, Dievas be tikslo nedavė: Amžinoji Išmintis nieko be tikslo nedaro. Jis mums davė laiką, kad kiekvienas to laiko momentas būtų prasmingas, garbingai ir našiai išgyventas, kad būtume laimingi laike ir amžinybėje.

Filosofas ir psichiatras Thomas Verner Moore sako: "žmogus, kuris savo gyvenimą tvarko religinės gyvenimo filosofijos dėsniais, žino, kad norint gyventi pilnu gyvenimu ir atlikti ką nors tikrai vertingo, nėra būtina užimti augštą vietą ar turėti gerą sveikatą, ar

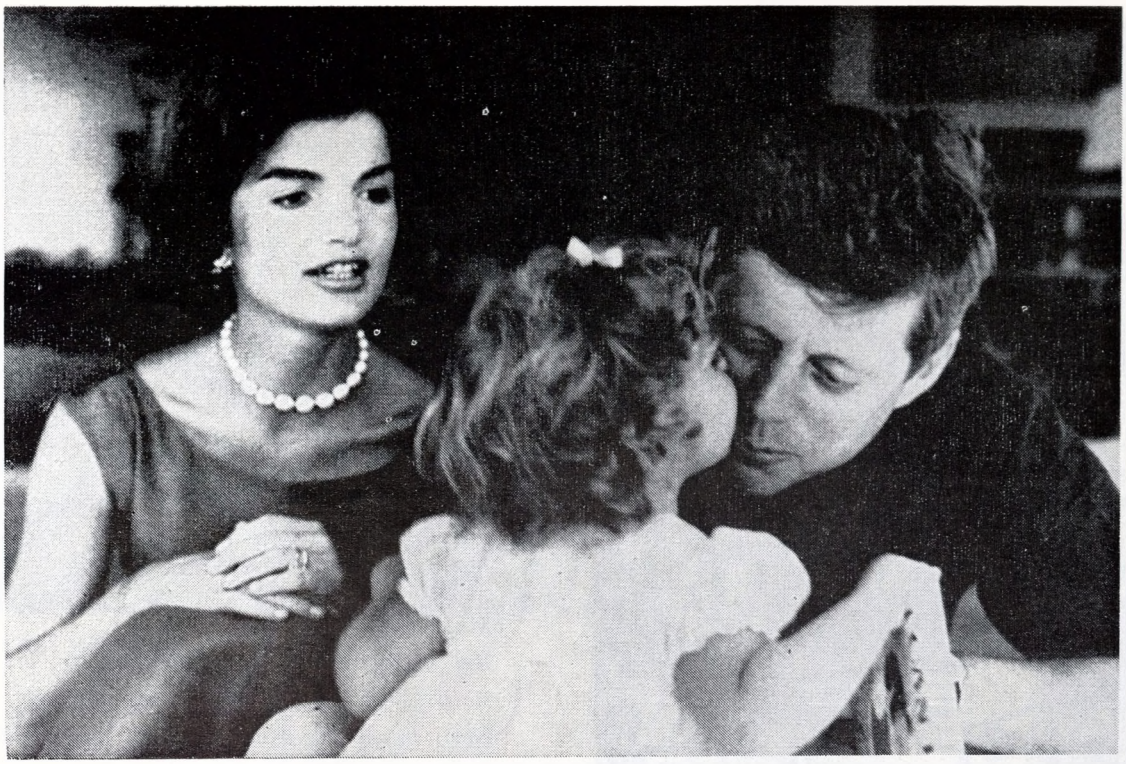

Tragiškai žuvęs JAV prezidentas J. F. Kennedy su žmona ir dukrele

būti laisvam nuo įvairių rūpesčių ir skausmų. Bet yra būtina palenkti savo protą Augščiausios Išminties vadovavimui ir diena iš dienos pašvęsti visą savo energiją galimai tobulesniam savo pareigų atlikimui".

Diena iš dienos... Iš tikrųjų, ne diena iš dienos, kaip kad sako prof. Moore, ir net ne valanda iš valandos, bet momentas iš momento, tame nuolatiniame d a b a r turėtume palenkti save Augščiausios Išminties vadovavimui ir Jo Valiai, besąlyginiai ir iš širdies kiekvieną momentą turėtume paversti pasitikėjimo ir sutikimo aktu: "... mūsų Tėve, teesie Tavo Valia". Sutikimas su Dievo mums skirtomis kiekvieno momento aplinkybėmis, laisva valia atsakymas "taip" į kiekvieną džiaugsmingą ar skausmingą momentą yra giliausiąja prasme mūsų laisvė ir laimė.

Bet ar mes visada žinome, kokia kiekvienu momentu yra mūsų atžvilgiu Dievo valia? Dievo valia visiems ir kiekvienam yra apreikšta Dešimtyje Įsakymų, kurių pats svarbiausias ir visus kitus apimantis yra — *mylėti*. Tas įsakymas riša ir įpareigoja mus kiekvienu momentu, jis apima visą žmogaus gyvenimą, gyventi — reiškia mylėti. Mylėti dirbant, ilsintis, atliekant savo pareigas, pramogaujant, meldžiantis ar juokiantis — visada mylėti, savyje ir kituose matyti svarbų, nes Dievui brangų Jo kūrinį.

Taigi Dievo mums apreikštoji valia yra mylėti. Mylėti patį save, Dievą ir *visus* žmones. Išpildymas šios valios neša Dievo pažadą — l a i m ę.

Ar mes tokios laimės linkime vienas kitam Naujųjų Metų ir kitomis progomis?

Mylėti nėra lengva, nes meilė nėra saldus sentimentalumas. Meilė yra jausmo, valios ir veiksmo sutartinė. Mylėti yra sunku, nes mylėti reiškia nugalėti save: savo puikybę, savo baimę žmonių nuomonės, savo ištižimą, savo pyktį ir keršto norą, savo godumą, savo pavydą, žodžiu — savo taip giliai kiekviename įsišaknijusį egoizmą. O tai padaryti yra netik kad nelengva, bet labai sunku, taip sunku, kad visiško šios kovos laimėjimo tepasiekia tik labai reta kas. Visiškai tą kovą laimėjęs ir savo egoizmą nugalėjęs žmogus yra tobulas žmogus, yra šventasis.

Būti tobulu žmogum yra idealas. Bet jo verta siekti, nes tai vienintelė garantija tikros laimės. Jo verta siekti, nežiūrint kiek tame siekime mums pavyks padaryti pažangos, nes bent mažas prie šio idealo priartėjimas jau praturtina ir pagilina vidinį gyvenimą, atnešdamos sielon niekada lig tol nežinotos dvasinės giedros ir ramybės. Ir laimės! Tik žmogaus paties su savim bent maža dalimi laimėta kova žmogų padaro laisvą ir laimingą. Niekas daugiau.

Yra žmonių, kurie savo gyvenimą bando pagrįsti vien protu, šaltu, savanaudišku apskaičiavimu, bet anksčiau ar vėliau jie pamato, kad jų gyvenimas tampa sausas ir tuščias, nes jie nenorėjo ar nesugebėjo siekti vidinės dinamiškos šilumos ir to gyvastingumo, to veržlumo pirmyn, kurį gali duoti tik ryžtas būti kaskart kilnesniu — mylėti.

Tiek daug matome pavyzdžių mūsų kasdieniniame gyvenime, kur trūksta meilės. Tiek daug žmonių yra vieniši ir paskendę tik savyje, nes jie niekur apie save nemato meilės, jie net netiki, kad yra dar žmonių, kurie be atlyginimo ar išskaičiavimo paaukotų jiems savo laiką, ar savo paslaugas, ar pastangas. Jie užsidaro savyje ir vengia sueiti į nuoširdžius santykius su kitais, ir juo toliau, juo daugiau žmonių atsiduria vienišume ir šaltoj dvasinėj tuštumoj. Tik meilės ir tobulumo siekimas gali duoti jėgų nešti gėrį į savo ir kitų žmonių gyvenimą. Be meilės žmogus yra uždarytas pats savyje, kaip paukštis narve — nelaisvas ir nelaimingas.

Naujųjų Metų angoje pažvelkime į save ir pagalvokime ar neverta būsimuosius savo gyvenimo akimirksnius, iš kurių nežinome kiek laiko susidarys, panaudoti siekimui tikrosios laimės sau ir visiems su kuriais susidursime?

A. KAŠUBIENĖ

MADONA

NERIMA NARUTĖ

RELIKVIJOS

Ploniausia lino gija —
Motinos rankų darbas:
Aštuonyčių staltiesių, rankšluosčių
Žvaigždėti raštai,
Baltų drobių rietimai
Pakvipę vasaros vidurdienių kaitra,
Mergautinių dienų džiaugsmu
Ir rugiapjūtės prakaitu.

Margoje skrynioje sudėtas turtas:
Sagčių — gintarų eilės.
Baltoje skepetoje vaško grabnyčia,
Šilkinės skaros,
Kantičkoje sudžiūvęs pinavijos žiedas,
Kukavinis rožančius, velykinis vanduo:
Mano genties relikvijos.

J. AUGUSTAITYTĖ - VAIČIŪNIENĖ

PO KŪČIŲ VAKARIENĖS

Mes turėjome ko verkt visi...
Bet nedrįsome drėkinti nebylias kančias.
Kaip lietus aplenkia dykumas plačias,
Geso mūsų skruostai tylūs, be rasos, sausi.

Mes stebėjome betirpstančias žvakes.
Klaikūs žvilgsniai klydę lūžo indų kristale...
Tai tokia likimo išdidi valia!
Ištrėmimo metų puotos sumirgės ir ges.

Mes žinojome, kad akluose languos
Tu nematomus žaibus liepsnų pirštu rašai —
Kad baltoj plotkelėj kraujo trys lašai...
Laumės lopšį, pamiškėj užmirštą, sūpuos.

APSILANKYMAS

Baltam žydėjime apsvaigus žemė
Po degančio dangaus augščiu...
Įžengs tąnakt trobon sesuo benamė
Su nuometu labai skaisčiu.

Ji nuo apsiausto deimantus ir sniegą
Šypsodamosi nukratys,
Nušvies kertes, kur amžių rūstis miega
Ir miršta išdidus žaltys.

Įstačius į žvakidę vaško žvakę,
Paklydę rogės praskambės...
Išvys', kurlink tavo žemė lekia
Viršūnėm nebaigtos garbės...

Kai inkilai prašneks, oliuos palankė,
Bučiuosis beržas su vyšnia,
Suprasi, kas tave tąnakt aplankė,
Kas buvo ta šviesi viešnia.

S. SMALINSKIENĖ VIENIŠA PUŠAITĖ

MOTERS PAREIGŲ KLAUSIMU

L. IMBRASIENĖ

Praėjusiame šimtmetyje, o ypatingai paskutinių kelerių metų laikotarpyje, plačioje mūsų žemyno spaudoje vis dažniau yra keliami klausimai, rodą didelį susirūpinimą šeima, kaip būtinu pagrindu tinkamai besitvarkančioje visuomenėje. Nors šis klausimas yra keliamas įvairių pažiūrų žmonių ir nagrinėjamas momento iškeltų problemų šviesoje, mums moterims, kaip krikščioniškosios doktrinos pasekėjoms ir išpažintojoms, rūpi į jį žvelgti iš mūsų įsitikinimų atitinkamo taško.

Mūsų tremties generacijai, jau persiritusiai per savo amžiaus vidurį, šeimos, kaip vienalytės ląstelės, klausimas yra iškilęs aštrokoje formoje. Mes jaučiame, kad kažkas kažkur netaip klostosi, kaip mes norėtume, bet kartu ir nepajėgiame atsikratyti pasyvumo ir rimtai iš esmės reikalus pasvarstyti. O pasvarsčius, susimąstyti ir nusistatyti atitinkamai veikti. Ir Kanados Lietuvių Bendruomenė, neperseniausiai įvykusio St. Catharines suvažiavimo proga, surengusi diskusijas tema "Šeima, jos vertybės ir atsakomybė šių dienų gyvenime", ir Pasaulio Lietuvių Kat. Moterų Organizacijų Sąjunga iš Niujorko, 50 metų jubilėjaus proga atsiuntusi rezoliucijas bendra tema "Katalikė moteris siekianti vienybės", ragina susirūpinti šiuo taip svarbiu klausimu, jį nagrinėti ir, padarius atitinkamas išvadas, stengtis jas gyvenime realizuoti.

Kadangi ši tema yra labai plati ir įvairi, nes praktiškai apima visą žmogaus gyvenimą, mano tikslas būtų atkreipti dėmesį tik į negeroves, griaunančias šeimos vienybės pagrindus.

Daug priekaištų ir užmetimų girdime šeimos atžvilgiu, tačiau nepamirškime, kad tie užmetimai didesne dalimi liečia mus pačias, kaip mūsų šeimos vienybės ir gerbūvio išlaikytojas. Kai skaitome ar girdime paskaitas apie šeimos problemas, tikriausiai ne viena iš mūsų pagalvojame, kad tos mintys yra skirtos ne man, ne mano vyrui, ne mano vaikams, nes mano šeima, atrodo, ne taip jau blogai tvarkosi, o silpnybės valandėlėj gal kartais atklysta mintis, kad mano šeima galėtų būti netgi pavyzdžiu kitiems, ypatingai turint galvoje, kaip "nesumaniai" tvarkosi mano artimas kaimynas ir šis ar anas iš pažįstamų bei draugų. Atsiminkime tačiau vieną dalyką, kad šeimos problemos yra aktualios lygiai man, lygiai tau, miela sese. Tad nuo čia ir pradėkime.

Gvildenant šeimose kylančias problemas, dažnai girdime akcentuojant, kad dauguma negerovių kyla todėl, kad motina dėl vienokių ar kitokių priežasčių palieka šeimą ir eina dirbti. Užsidėjusi dvigubas pareigas, kaip motinos ir duonos rūpintojos, nepajėgia šių abiejų tinkamai atlikti, viena pusė vis turi nukentėti, šiuo atveju, aišku, šeima: vyras ir vaikai. Tačiau girdime ir balsų, sakančių, kad "geriau turėti namuose pavargusią nuo darbo motiną, negu nedirbančią ir piktą bei irzlią iš nuobodumo". Iš šių dviejų kraštutinių nuomonių galėtume pasidaryti sekančias išvadas: nėra galutinai nustatyta, kad visos dirbančios moterys yra blogos motinos, ir kad visos nedirbančios moterys yra geros motinos. Statistika rodo: daugeliu atvejų dirbančios moterys yra gana pajėgios išlaikyti abu postus su nevisai jau blogais rezultatais. Yra netgi nuomonių, kad dirbanti moteris pajėgia daugiau atlikti, kadangi ji neturi laiko vadinamam tingėjimui. Visas jos aktyvumas yra nenutrūkstanti inercija. Gi nedirbanti motina turi visišką laisvę pasirinkti tinkamą jos charakteriui darbo metodą namuose ir pagal jį tvarkyti savo šeimos gyvenimą. Tad gal ir atrodo kartais, iš šalies žiūrint, kad nedirbančios motinos turi daugiau laiko tam pačiam tingėjimui. Tačiau taip yra tik iš šalies žiūrint. Esmėje tokia motina turi daugiau

S. SMALINSKIENĖ

GĖLĖS

progų susikaupimui, pasiskaitymui, apsišvietimui. Vyro gi metamo kaltinimo, kad tokia motina yra pikta ir irzli iš nuobodumo, priežasties reikėtų jieškoti kur nors kitur; dažnai, kaip praktika parodo, kalti yra netinkami vyro - žmonos santykiai. Jeigu žmona darosi pikta ir irzli, turėdama normalesnes gyvenimo sąlygas, reikia jieškoti priežasties, dėl ko ji kenčia. Perdidelis nervingumas, irzlumas ir piktumas yra simptomai didesnių dalykų jos vidiniame gyvenime. Jeigu nedirbanti motina nepajėgia tinkamai tvarkyti savo šeimos gyvenimo, tai ne todėl, kad ji nejieško nuolatinio darbo už šeimos ribų, bet kad jos psichinis gyvenimas yra reikalingas revizijos ir, galbūt, gydymo.

Taigi, atrodo, kad moters apsisprendimas dirbti ar nedirbti už šeimos ribų nėra esminė priežastis, sukelianti įvairias sunkiai sprendžiamas šeimos problemas: vaikų priežiūrą bei tinkamą auklėjimą, vyro ir žmonos normalių santykių išsaugojimą, lietuviškų tradicijų išlaikymą šeimoje ir pan.

Moters prigimties ryškiausias bruožas — jos darni dvasinė būsena, spinduliuojanti į aplinką meile, gailestingumu, rūpesčiu artimųjų gerove. Tačiau šiandieninė moteris yra išplėšta iš šios vidinės rimties, nes, aplinkybėms verčiant, o dažnai ir savanoriškai, užsideda pareigas, priklausančias vyrui, kaip šeimos rūpintojui. Vilkdama dvigubą naštą, ji nepajėgia atsidėti pilnai jos, kaip moters - motinos, pareigoms. Jos pasąmonėje atsiranda kaltės pajutimas, tačiau dar ne visiškai sąmoningas. Ją veikia aplinka, jau savaime susiformavusios populiarios pažiūros į gyvenimo būdą. Ji nenori atsilikti, stengiasi iš visų jėgų būti modernia moterimi. Viskas priimtina, kas modernu ir nauja. Ir moteris nepajunta, kad gyvenimas ją padaro konformiste, besirūpinančia tik savo asmeniškomis bėdomis. Įvyksta dvasinis lūžis, ir moteris pradeda jaustis nelaiminga, nervinga, kritiška, linkusi į kitų asmenų bei įvykių smerkimą, besirūpinanti smulkiais reikalais. Ji dvasiniai vegetuoja, prarasdama akstiną tobulėjimui. Atsiranda bodėjimasis savimi, aplinka. Kasdieniniai darbai tampa sunkiai pakeliama našta. Vyras pradeda nebesuprasti ir santykiai tarp jų įsitempia. O jeigu šeimą ištinka vienokia ar kitokia nenumatyta nelaimė ar tragedija, slysta iš po kojų tvirtas pagrindas ir padėtis atrodo beviltiška.

Dažnai toks pat likimas ištinka ir namų motiną, t.y. neturinčią pašalinio darbo. Rūpinimasis vien tik šeimos reikalais, atliekant namų ruošą, veda taip pat į dvasinę anemiją. Neužtenka būti gera šeimininke ir rūpestinga motina. Ateina metas, kai, vaikams paūgėjus, ji pasijunta esanti laisvesnė, ir turėdama daugiau laisvesnio laiko, nepajėgia jo tinkamai sunaudoti. Ji jaučia kažkokį vidinį trūkumą, bet ar dėl ignoracijos ar dėl pasyvumo nesiima nieko padėčiai gelbėti. Ji tampa pikta ir irzli, kadangi dvasinės tuštumos neužpildysi vien tik darbų rutina.

Kai šitokios apraiškos atsiranda asmens gyvenime,

jau liga yra įsisenėjusi ir reikalaujanti radikalaus gydymo. Vienos moterys dar šiaip taip laikosi, stengdamosios save apgauti laikino pobūdžio nereikšmingais pakaitalais, tačiau ir nepajėgdamos vidinės pusiausvyros surasti; kitos rezignuoja, nesirūpindamos pajieškoti išeities ir pasiduodamos likimo valiai; kenčia ji pati, o per ją ir jos aplinka. Tačiau yra ir tokių, kurios supranta savo nemalonią būseną ir stengiasi save gelbėti.

Savaime aišku, tuoj kyla klausimas: "Ką aš turiu daryti, kad pasikeisčiau, kad pajėgčiau atsikratyti to bjauraus slogučio?"

Gyvenime yra nemaža didžių asmenybių, kurios mums šviečia savo gražiu pavyzdžiu. Tačiau į jas mes žiūrime lyg į idealą iškeltą ant pjedestalo ir mums nepasiekiamą, neprilygstamą. Panagrinėję tokių asmenybių gyvenimo būdą, pamatysime, kad jų kelyje būta problemų nė kiek nemenkesnių, o dažniausiai didesnių, kurių nugalėjimas tvirtino bei ugdė jų dvasinę didybę. Ne kliūčių pašalinimas ugdo asmenybę, bet žinojimas ir patyrimas, kaip jas nugalėti ir pasitikėjimas savimi ir savo ištverme. Didieji žmonės nebijo kovos, nesišalina nuo jos, bet, reikalui esant, sutelkia visas savo jėgas tikslui pasiekti. Iš tokių asmenybių imkime sau pavyzdį padrąsinimą, siekiant praturtinti savo vidinį pasaulį.

Turbūt viena iš didžiausių žmogaus kalčių yra jo ignorantiškumas, viso pikto pradžia ir pabaiga. Tai bjauriausias vėžys, neleidžiąs žmogui džiaugtis pilnutiniu gyvenimu. Ignorantiškumas žmonių tarpe yra toks dažnas ir kasdieniškas, taip labai mums priprastas, kad jo nė nepastebime. Žvelgdamos į savo asmenišką gyvenimą ir tikrai nuoširdžiai perkračiusios savo sąžinę, pamatysime, kad viso blogio priežastis ir pradžia dažnai yra ignorantiškumas. O kai tai patirsime ir stengsimės gilintis į dalykų esmę, pamažu, bet tikrai pajusime, kad vėl stojame ant tvirto pagrindo, pajusime, kad savo gyvenimą tvarkome ne momento nuotaikų ar aplinkos paveiktos, bet vedamos krikščioniškos moralės principų. Atsiras noras siekti tiesos, o kai reikia, ir kovoti už ją. Atsikračiusios pasyvumo, pereisime į veiksmingumą, o kai tai pasieksime, būkime tikros, kad esame gerame kelyje.

Kaip negatyvus pasyvumas veda į gedimą, taip pozityvus veiksmingumas yra linkęs kurti. Kas laikosi pasyviai — vegetuoja, kas veikia pozityviai — žengia į priekį. Dažna moteris savo gyvenimu yra pasyvi, atliekanti tik savo natūralios prigimties uždėtą pareigą. Be to, gerą gyvenimą suprasdama tik kaip nuolatinį medžiaginio turto krovimą ji pati nesąmoningai prisideda prie savo asmenybės sumenkėjimo. Ir čia išvada savaime pati peršasi.

Būti kūrybingam tai nereiškia, kad būtinai reikia parašyti kokį rimtą veikalą ar nutapyti įmantrų paveikslą ar pan. Moteris savo gyvenimu gali būti kūrybinga, jei ji sieks tobulėjimo; stengsis suprasti ir sąmoningai pasisavinti krikščioniškos moralės principus, juos savo šeimoje skiepyti ir puoselėti. Tačiau šis darbas reikalingas nuolatinių pastangų ir jieškojimo.

Zigmas Sierakauskas
1863 metų sukilėlių vadas

V. DAINAUSKAS

Kai Sierakauskas, grįždamas iš Paryžiaus, caro karo ministerio įsakymu inspektavo Lietuvos Brastos, Bobruisko bei Daugpilio tvirtoves, jis buvo susitikęs ir su Lietuvos sukilėlių organizatoriais, tačiau pats buvo įsitikinęs, jog sukilimas prasidės ne anksčiau kaip 1863 m. vasarą ar net rudenį, tuo labiau, jog sukilimo rengimo komitetai, besivaržydami tarp savęs, tada dar nebuvo parengę jokio konkretaus veiksmų plano ir visai neturėjo ginklų. Tad sukilimo prasiveržimas mažiausiai pusmečiu anksčiau numatyto plano Sierakauskui buvo netikėtas, ir užtat jis, gavęs Lietuvos komiteto pakvietimą paimti Lietuvos sukilėlių karinį vadovavimą, nelabai norėjo tą kvietimą priimti. Beveik pora mėnesių sugaišo, vis abejodamas. Apie tą laiką prie Daugpilio sukilėliai, užpuolę rusų ginklų transportą, savo ruožtu buvo užpulti ir sumušti ne caro kariuomenės, o vietos "burliokų" gaujų, kurios buvo susiorganizavusios vietos gubernatoriaus pakurstytos. To nebuvo numatę sukilimo rengėjai. Kitur valstiečiai, užpuolę dvarus, išvaikė sukilėlius bajorus.

Tokioje situacijoje sukilimui vadovauti atėjo Sierakauskas, kurio tėvas buvo žuvęs 1831 metų sukilime, gi senelis — 1794 m. Kosciuškos sukilime.

Zigmas Sierakauskas gimė 1826 m. gegužės 17 d. Lucko apskr., 1843 m. Volynė:je baigė Žitomiro gimnaziją, o 1845 m. pradėjo studijuoti Petrapilio universitete. 1848 m., prasidėjus Vakarų Europoje revoliucijoms, Sierakauskas vyko į Galiciją susirišti su generolo Bemo organizuota tautine gvardija, su kuria tasai vėliau dalyvavo Vengrijos sukilime. Sierakauskas pakelyje buvo sulaikytas maskolių ir ištremtas į Orenburgo sritį tarnauti kariuomenėje eiliniu. Ten jis išbuvo 8 metus, atkakliai besimokydamas karo mokslų ir kalbų. Pagaliau buvo amnestuotas ir pakeltas karininku. Jau kaip poručikas grįžo į Petrapilį, kur buvo priimtas į caro generalinio štabo akademiją, kurią baigė augščiausiais pažymiais. 1859 m. buvo pakeltas į štabo kapitono laipsnį ir paliktas dirbti generaliniame štabe. Dar būdamas ištrėmime prie Aralo ežero, rašė apie reikalingumą pakeisti rusų kariuomenės baudžiamąjį karo statutą, pagal kurį kareiviai už menkiausius prasižengimus buvo mušami lazdomis ir plakami rykštėmis. Vėliau, berengdamas to statuto pakeitimo projektą, jis buvo komandiruotas keletą kartų į Angliją, Prancūziją, Austriją, Vokietiją, aplankė Italiją ir net Alžeriją.

Tų kelionių metu Sierakauskas gavo progos ir savo tėvynės laisvinimo reikalais kalbėtis su visa eile Vakarų Europos politikų, gaudamas net, pvz. iš Napoleono III ir Garibaldžio pagalbos užtikrinimų.

Atsidūręs Petrapily, įsijungė į studentišką "Lietuvos Jaunimo Sąjungą", lietuvių jaunimo patriotinę organizaciją, su kuria visą savo gyvenimą liko artimuose ryšiuose. Nuo tada jis taip pat pradėjo rašinėti spaudoje, pasireikšdamas dideliu minties lakumu, demokratiškumu ir pilietine drąsa. Sierakauskas buvo

Petrapilyje studijuojančio Lietuvos jaunimo ideologinis vadas, nuolat keldamas revoliucinės kovos mintį prieš prispaudėjus. Tad Lietuvos sukilėlių kariniu vadu jis buvo pakviestas neatsitiktinai.

Kitas klausimas, ar Sierakauskas turėjo tokiam vadovavimui pakankamai karinio patyrimo, strateginės nuovokos. Jis buvo karštas patrijotas, giliai supratęs, jog be ginkluotos kovos neįmanoma pavergtam kraštui atgauti laisvę, tačiau jis pats buvo daugiau politikas, visuomenės veikėjas, o ne strategas praktikas, kuris sugebėtų sėkmingai ir greitai paskirų partizaninių grupių veiksmus paversti organizuotos kariuomenės veiksmais. O juk rusai Lietuvos žemėse jau buvo sutelkę daugiau kaip 140.000 ginkluotos kariuomenės.

Sierakauskas dar kovo mėnesį, sudaręs sukilėlių karo veiksmų planą, trumpai tesustodamas Kaune, nuvyko į Šėtą, kur sukvietęs apylinkėse veikusių sukilėlių grupių vadus, pradėjo iš tų grupių organizuoti karinius vienetus. Pirmon eilėn jis norėjo sutelkti visus sukilėlių vienetus, veikusius Žemaitijoje ir su jais pasiekti pajūrį ties Palanga, kur turėjo atvykti pulk. Lapinsko vadovaujama "desantininkų" grupė su ginklais, užpirktais daugiausia Anglijoje. Teoretiniai tie planai atrodė realiais, tačiau tikrumoje laivas su "desantininkais" ir ginklais (apie 1.000 karabinų ir kt.) niekad Lietuvos krantų nepasiekė. Lygiai sužlugo ir pastangos sukelti revoliucinį judėjimą Daugpilio ir Mohilevo srityse. Sukilėlių būriai ir jų vadai visoje Lietuvoje kovojo narsiai prieš milžinišką rusų karinę persvarą, bet tai neįgavo organizuotos, planingos veiklos pobūdžio, nes stigo ir ginklų ir organizacinių ryšių.

Sierakauskas atėjo vadovauti Lietuvos sukilėliams, kai sukilimas jau buvo spontaniškai apėmęs visą Lietuvą. Kovo mėnesį vien kaunijoje veikė keli stambūs sukilėlių daliniai, vadovaujami kunigo Mackevičiaus, Jablonauskio, Kušleikos, Kolyškos, Stanevičiaus ir kitų. Kovo mėn. Kaunas faktiškai buvo sukilėlių apsuptas, ryšiai su apskričių miestais buvo nutraukti, keltai sudeginti, policija kaimuose jau neveikė.

S. SMALINSKIENĖ MENININKŲ KAMPELIS

Balandžio 3 d. Panevėžio miškuose Sierakauskas pradėjo organizuoti sukilėlių kariuomenės branduolį, prie kurio tuojau pat prisidėjo kun. Mackevičiaus ir Kolyškos gausūs sukilėlių būriai. Deja, jau tada sukilėliams stigo ginklų, o savanorių į sukilėlių eiles vis daugiau atsirasdavo. Balandžio mėnesio pabaigoje Sierakauskas jau buvo sutelkęs apie 5.000 sukilėlių. Žemaitijoje jis buvo sutinkamas su pritarimu, nes ir jis, kaip ir kun. Mackevičius, rėmėsi Lietuvos kaimu, valstiečiais, kuriems žadėjo visišką baudžiavos liekanų panaikinimą ir žemės gavimą.

Patyręs apie Bismarko susitarimą su caro ministeriu Gorčakovu ir visišką Rytprūsių bei Klaipėdos pasienio užblokavimą, Sierakauskas jau su 2.700 sukilėlių vienetu, padalintu į 5 pulkus, pasuko Kuršo kryptimi, norėdamas užimti Biržus ir Latvijos žemėmis prasimušti iki jūros. Balandžio mėn. 25 d. Sierakausko ir Kolyškos vadovaujamos kolonos susitiko prie Biržų, gi kun. Mackevičiaus kolona, žygiavusi tolimesniu keliu, dar nebuvo suspėjusi ateiti į sutartą vietą. Ten Sierakausko vadovaujamą dalinį, kuriame daugumą sudarė "dalgininkai", užpuolė gerai ginkluotas rusų dalinys, su apie 3.000 kareivių. Kautynėse Sierakauskas buvo sunkiai sužeistas, ir naktį drauge su Kolyška ir dar 20 sukilėlių pasitraukė nuo savo dalinio. Buvo norėta per Liepoją ar Rygą Sierakauską išgabenti užsienin. Sierakauskas buvo nuvežtas į netolimą Skrobiškių dvarelį. J. Stanevičius, to sukilimo dalyvis, savo atsiminimuose rašo, jog tame dvarelyje Sierakauskas ne tik negavęs arklių, bet iš ten kažkas pranešė rusams apie ten esančius sužeistus sukilėlius. Tą pat naktį rusai staiga apsupo Skrobiškius, suėmė Sierakauską, Kolyšką ir kitus juos lydėjusius sukilėlius.

Gana plačioje literatūroje apie 1863 m. sukilimą Sierakausko suėmimas iki šiol nėra pilnai išaiškintas.

Sierakauskas tą pačią naktį buvo išgabentas į Vilnių, kur jau kitą dieną generalgubernatorius Nazimovas sutiko tą "transportą" su džiaugsmo muzika, patalpindamas sužeistąjį šv. Jokūbo karo ligoninėje, apsupdamas ligoninę labai stipria sargyba. Iš ligoninės Sierakauskas dar sugebėjo išsiųsti laišką Italijos laisvės kovotojui Garibaldžiui, prašydamas pagalbos tėvynei. Garibaldis į tą laišką atsakė, kai Sierakausko jau nebuvo gyvųjų tarpe. Nors Sierakausko sveikata buvo labai bloga (jis buvo sužeistas į stuburkaulį), bet Muravjovas, caro ką tik paskirtas į Lietuvą generaliniu gubernatoriumi, vos pusgyvį Lietuvos sukilėlių vadą įsakė teisti. 1863 m. birželio 11 d. karo lauko teismas, posėdžiaudamas karo ligoninėje, paskelbė Sierakauskui mirties sprendimą, nors teisiamasis net negalėjo atsikelti iš lovos. Birželio 13 d. Muravjovas karo lauko teismo sprendimą patvirtino. Birželio 15 d. Lukiškių aikštėje, Vilniuje tas muravjoviškas sprendimas buvo įvykdytas. Sierakauską pakorė rusas kareivis, vienas iš tų, dėl kurių buities palengvinimo (karo baudžiamojo statuto pakeitimo) Sierakauskas buvo padėjęs tiek daug pastangų. Tuo Muravjovas dar nepasitenkino: nėščią Sierakausko žmoną etapu ištrėmė į Sibirą, nors ji sukilime visai nedalyvavo. Mat, Muravjovas (kurį tuometinė anglų spauda vadino labai humanišku) dideliu įniršimu taikė, kitur Europoje jau seniai pamirštą, kolektyvinės atsakomybės dėsnį, kurio rusai niekad nebuvo atsižadėję, kurio jie neatsižada ir dabar.

P. AUGIUS

ŠVENTĖS

SĄŽINĖ

VANDA FRANKIENĖ

Kas turi negryną sąžinę ir nėra nustojęs žmoniškumo, tas pergyvena pragaro kančias žemėje.

Vilniaus miesto vakariniame pakraštyje pati paskutinioji Laukų gatvė remiasi į platų vieškelį, kuri iš abiejų pusių supa laukai, plačios pievos ir miškai. Visai netoli vieškelio, it grybas nevietoje išdygęs, tūno maža trobelė, atsirėmusi į kalniuką, kurio viršūnėje eglės ir pušys žaliuoja. Čia pat pievoje ganosi žalmargė karvutė, senutės Žilionienės didžiausias turtas.

Pati senutė lyg iš šventųjų paveikslo: nuostabiai švelnaus veido, pilno dvasinės ramybės, o gal ir džiaugsmo; visada patenkinta ir linksma. O kai kas rytą ąsočiu pieno nešina pasirodo Laukų gatvėje, sveikina ją visi — suaugę ir maži. Aplanko ji kelias šeimas, kur mažiesiems atgabena šviežio pieno. Kas ją pažįsta — kiekvienas ją myli, o vaikai ją vadina gerąja močiute. Ir visiems atrodo, kad senutė jaučiasi gyvenime labai laiminga, nes visada linksma, besišypsanti, ir tokia nepaprasta ramybė gaubia jos veidą. Linaičių šeima ją ypatingia myli. Kai tik ji įžengia į jų namus, šeši vaikai, pametinukai, apsupa ją ir prasideda džiaugsmingi šūkavimai bei prašymai:

— Padainuok, močiutėle, ar pasakėlę pasek, duok pienuko . . . — O pats mažasis Petrelis, pablyškęs, kreivom kojelėm, rachitikas vaikutis, įsikabinęs į jos sijoną, prašosi pakilnojamas. Senutė šypsosi patenkinta, stato pilną ąsotį pieno ant stalo ir, pačiupusi Petrelį, mėto jį augštyn. Vaikutis klykia iš džaugsmo, juokiasi, jam pritaria kiti vaikai: — triukšmas ir juokas skamba visame name. O paskui ateina eilė dainelėms apie katinėlį murkūnėlį, apie kuprotą oželį ir piktąjį vilkelį. Galų gale senutė dar paseka pasakų pasakas — apie užburtus paukščius, nykštukus, raganas ir laumes. Linaitienė, vaikų motina, neatsistebi, neatsigėri gerąja senute. Ji jai yra miela, lyg jos pačios mirusi motulė — tokia nuoširdžiai gera. Be to, juk tai taip svarbu, kad ji yra patikima: atneša tikrai šviežio, sveiko pieno jos vaikams. O tasai pienas, kaip gyvybės lašas, ypač reikalingas ligotam Petreliui.

Lekia, skuba dienos, mėnesiai ir metai. Štai jau metai praslinko, kai senutė pristato pieną Laukų gatvės gyventojams. Ir šį gražųjį vasaros rytą rasotu pie-

vos taku skuba senutė Žilionienė, visa nušvitusi, puošni: baltutė krakmolyta skarelė gaubia jos galvą, baltutė prijuostė, vėjo judinama, lyg gulbės sparnas iš tolo linguoja. Jos rankose supasi du moliniai ąsočiai, apraišioti drobiniais skudurėliais, sudrėkusiais nuo kvapaus, garuojančio pieno. Ji prieina kalnelį ir, užkopusi ant jo, pakelia maldingai akis į tolumoje matomus, saulės nužertus Vilniaus miesto bažnyčių bokštus. Ir tyli rytmetinė malda, kalbama senutės lūpomis, plaukia Aušros Vartų linkui; o jos veidas kinta: atrodo, lyg kažkas nežemiška nušviečia jį: meilė, pagarba, atsidavimas ir pagaliau neapsakoma laimė atsispindi visoje jos išvaizdoje, ir ji tylutėliai šnibžda:

— Šiandien įvykdysiu savo karščiausią troškimą: atnešiu žadėtąją dovaną Tau, Dievo Motina. Jau turiu pakankamai pinigų. — Tai tarusi ji, lyg atjaunėjusi, greitu žingsniu nužengia nuo kalnelio ir niūniuodama pasuka į Laukų gatvės pusę. Iš krūmų išsinėręs, į padangę pasikėlė vyturys ir čirena, gieda, vyturiuoja. Tolumoje skardžiais balsais šūkauja rėksnės pempės, o vieškeliu dunda vežimas ir girdisi arklio prunkštimas.

Čia pat ir Laukų gatvė. O senutės žingsniai dunksi šaligatviu prie pat Linaičių namų. Tuojau vaikai gers šiltą pieną, gi senelė skaičiuos pinigus ir skubės į Vilnių įvykdyti savo troškimo.

# #

Prabėgo vasara. Lietingas ruduo supa žemę. Pilkas, bereikšmis dangus. Nuskurdusiais, drėgnais ir parudavusiais lapais apibertos pievos. Pilki, liūdni medžiai lyg negyvi tūno. Purvas laukuose, ant vieškelio ir mieste. O ir žvarbus vėjas ūbauja ir per šilčiausius drabužius skverbiasi iki kaulų.

Senutė kas rytą vis skuba su pieno ąsočiais pas Linaičius ir kitus Laukų gatvės gyventojus. Bet kaip ji pasikeitusi, tarytum ne toji pati: labai sumenkusi, veidą gaubia gilios raukšlės, lūpos lyg skausmo iškreiptos, ir visą ją, atrodo, gilus liūdesys ar vargas kankina. Ir jos eisena nebe toji pati: ji vos bepaeina — susikuprinusi, galvą nuleidusi.

Linaitienė ir visi kiti pastebėjo Žilionienės nepaprastą pasikeitimą ir labai susirūpino: gal senutė serga, o gal kokia nelaimė ją ištiko? Tačiau kiek besiteiravo — nieko iš senutės nesužinojo. Tik ji liūdnai nuleisdavo akis, apsiverkdavo ir skubiai išeidavo.

Išsigando ir begalo nustebo Linaitienė, kai vieną rytą, vos tik įėjusi, senutė skubiai pastatė pieno ąsočius ant stalo ir, perpuolusi ant kelių prieš Linaitienę, ėmė verkti ir atsiprašinėti:

— Atleisk, mieloji ponia, atleisk man, vargšei, už nesąžiningumą. Aš nuskriaudžiau tamstą, o ypač vaikelius, — ir pakilusi puolė bučiuoti ir atsiprašinėti vaikus, užvis mažąjį, ligotą Petrelį. Glaudė jį prie savęs ir bučiavo jo kojeles. O paskui, atsistojusi prieš visą šeimą, su ašaromis ir dideliu nusižeminimu ėmė pasakoti:

— Aš labai myliu Aušros Vartų Dievo Motiną, ir tai jau nuo pat vaikystės dienų. Visada, kiekviena proga eidavau prie jos pasimelsti: laimėje, ligoje ar varge. Daug rūpesčių, sielvartų ir ašarų, ir jaunatvės džiaugsmų, mintimis ir žodžiais išaustų, dėjau po Jos kojomis. Stebuklingoji Motinėlė paguosdavo, suramindavo mane ir išklausydavo. Ir kilo mano širdyje troškimas atsilyginti Jai — sumaniau nupirkti Dievo Motinai didelę dovaną. Aš mačiau, kaip žmonės, atsidėkodami, atneša auksinių brangių papuošalų ir pakabina prie altoriaus. O aš nieko negalėjau nunešti, nes visą gyvenimą buvau neturtinga. Iš lauko gėlių pindavau vainikus ir nešdavau. Bet jie nuvysdavo, ir kitą dieną zakristijonas juos išmesdavo. Ilgai galvojau ir pagaliau nusprendžiau: taupysiu kiek begalėdama, ir turės ateiti diena, kada įstengsiu nupirkti brangią dovaną, kurią pakabinsiu arti stebuklingojo paveikslo. Ir sugalvojau, kad tai bus mezginių užuolaidos, kurios pridengs šventąjį Dievo Motinos veidą. Ir Ji pajus, kaip begaliniai Ją myliu ir kaip neapsakomai dėkinga esu Jai. Tai buvo dar jaunystėje, kai gimė ši svajonė, lydėjusi mane visą gyvenimą. Bet vis vargingai gyvenau ir negalėjau savo karščiausiojo troškimo įvykdyti. Jauna ištekėjau. Vyras pasitaikė girtuoklis. Auginau tris vaikus. Ėjau iš namų į namus skalbinius skalbdama. Ir ką uždirbdavau, to vos užtekdavo vaikučiams aprengti ir pavalgydinti. Anksti likau našlė — vyras persigėręs numirė. O aš užauginau vaikelius, kurie, atsidėkodami, nupirko prieš dešimtį metų tą trobelę, kurioje iki šiol gyvenu. O aš, verpimu ir mezgimu užsidirbusi, nusipirkau karvutę ir pradėjau gyventi lengviau — pati sau. Pralinksmėjau. Tarytum atjaunėjau. Ir pardavinėjau pieną. Taupiau ir taupiau, atsisakydama reikalingiausių dalykų gyvenime, nes norėjau tesėti aną pažadą Dievo Motinai — nupirkti Jai brangią dovaną. Tas troškimas, ar toji svajonė buvo taip begaliniai svarbi, o pinigai už pieną maži — tai sumaniau: kad greičiau ir daugiau uždirbus — pyliau dalį vandens į pieną ir pardavinėjau, apgaudinėdama visus geruosius žmones, pasitikėjusius mano sąžiningumu. Jie girdė tuo pienu vaikelius, norėdami jiems sveikatos. Juk tai baisu! Ir štai, prieš du mėnesiu jau turėjau susitaupiusi šimtą litų. Nupirkau puikias tikrųjų mezginių užuolaidas, kurios nepaprastai gražiai papuošė stebuklingąjį Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslą. Kai jas užkabino, klūpojau ilgai su ašaromis ir grožėjaus, ir iš tos laimės, atrodė, išlėks iš krūtinės širdis. Buvau laiminga kaip niekada. Ir nenujaučiau, kad nelaimę ir vargą užtraukiau ant savęs, nes nesąžiningai tatai įgijau. Sugrįžusi namo, kiekvieną naktį pradėjau sapnuoti nepaprastą, baisų sapną. Kur tik einu, visur matau Aušros Vartų Dievo Motinos veidą. Iš Jos akių teka didelės ašaros. O pilnas skausmo, virpąs Jos balsas man sako:

— Elena, nukabink tas užuolaidas: jos pilnos vandens; jos sunkios; jos slegia mane. Aš verkiu ir verksiu, kol išverksiu tą vandenį.

Ir taip vis kas naktį. Krūtinę pradėjo slėgti sunkumas — liūdesys. Ėjau, atsiprašinėjau Dievo Motiną. Bet niekas negelbsti. Sapnas vis kartojasi. O aš nykstu. Suvargau jau visai. Ir supratau, kad aš nuskriaudžiau visus, kurie manim pasitikėjo, o ypač mažuosius. Kaip man kunigas per išpažintį paaiškino — mano sąžinės balsas mane persekioja. Turiu atsiprašyti visus, prisipažinti prie savo kaltės — ir man palengvės. O gal ir Dievo Motinai pasidarys maloni mano dovana.

Baigusi pasakojimą, iš naujo pravirko senutė ir maldavo jai atleisti. Linaičių šeima jai atleido. Ir kiti padarė tą patį. Visus atsiprašiusi, ji pralinksmėjo, tarytum vėl pajaunėjo. O ir sapnas liovėsi, nebesikartojo. Sieloje atgijusi, suprato, kad gyvenimo kelyje tas yra laimingas, kurio sąžinė rami ir švari.

# #

Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslą apsupa puikios, sidabru spindinčios mezginių užuolaidos. O jose įpinta senutės gili meilė ir atsiprašymo malda. Varpams skambant už mirusius virpa mezginiai, o paveiksle gyvumu sužiba gilios Dievo Motinos akys. Gi iš dausų plaukia tyli vėlės malda:

— Ačiū, kad man atleidai . . .

VAIKAI IR TELEVIZIJA

T. RAFAELIS ŠAKALYS, OFM

Mūsų moderniame gyvenime tarp daugelio vaiko auklėjimo faktorių svarbią rolę atlieka televizija. Čia paveikslais pateikiama medžiaga, kurią dažnai įstengia suvirškinti dar nemoką skaityti, t.y. priešmokyklinio amžiaus vaikai. Knygos ir žurnalai neabejotinai padaro geros ar blogos įtakos vaikams, tačiau televizijos įtaka yra nepalyginamai didesnė, nes paveikslai daug lengviau pasiekia vaiko vaizduotę ir ilgiau joje palieka.

Tėvai, kurie nori išauginti gerus ir psichiniai išbalansuotus vaikus (o kas to nenori?), turi iš arti stebėti vaiko laisvalaikius ir užsitikrinti, kad jie būtų sveiki ne tik kūniškai, bet ir dvasiniai. Tėvų kontrolėje turi būti ne tik vako draugystės, žaidimai, bet ir televizijos naudojimas. Tik mažesnė pusė TV programų skirta vaikams, bet ir tos pačios dažnai būna vaikams kenksmingos.

Visų pirma atsiminkime, kad komerciniu būdu išlaikoma televizijos programa vaikams turi aiškų tikslą: parduoti kokią nors prekę. Tai stengiamasi atlikti trejopu būdu. Pirma: vaikai įtikinami pirkti jiems siūlomą produktą. Antra: siekiama, kad vaikai paveiktų tėvus pirkti reklamuojamą prekę. Trečia: paskutinis ir, gal būt, svarbiausias tikslas yra užtikrinti firmai pastovias pajamas ateityje, taip suformuojant vaikų mentalitetą, kad ir užaugę jie pirktų prekes, kokias jiems pasiūlys TV reklamos.

Dabar dėl vaikams skirtų televizijos programų.

Garsus sociologijos daktaras Burlegh Gardner su savo bendradarbiais ilgą laiką tyrinėjo TV programas ir priėjo išvadų, kurios atrodo taip: ruošiant programas vaikams, visuomet atsižvelgiama į du svarbius faktorius. 1. Siekiama patenkinti vaiko viduje paslėptus troškimus. 2. Tėvų akimis žiūrint, programa turi *atrodyti* tinkama vaikams.

Dr. Gardner taip pat sužinojo, kad vaikams skirtos programos ne būtinai turi vaikus palinksminti ar suteikti jiems malonumo. Vaiką supykindama, nugąsdindama ar sujaukdama jo blaivų protavimą, programa pasieks savo tikslą, jei tik vaiko viduje paslėpti troškimai gaus pasitenkinimą. Tuos "vaiko viduje paslėptus troškimus" dr. Gardner galutinai suveda į vieną: *pasipriešinimo dvasią*. Vaiko pasipriešinimas paprastai nukreipiamas į tėvus, bet, kaip taisyklė, jis pasireiškia prieš betkokį autoritetą.

Panagrinėkime betkurią vaikišką programą. Jos pagrinde beveik visur užtiksite agresiją. Kartais "kaubojiškuose" filmuose žiaurumai matysis tik paviršiuje, bet pavojus glūdi ne čia, o sunkiau įžvelgiamoje idėjoje (hidden message), kuri pasiekia vaiko gilesnius jausmus.

Beveik visose vaikų programose rasime du vienas kitam priešingus charakterius: jauną didvyrį — gėrio atstovą ir senesnį asmenį — blogio atstovą. Vaikas, bežiūrėdamas TV, taip suauga su savo mėgiamu herojum, kad šis tampa to vaiko dalim. Vaikas pradeda galvoti, elgtis ir viską vertinti tokiu pat mastu, kaip filmo herojus. Šis procesas sociologijoje vadinamas introjekcija.

Senesnis filmo asmuo (blogio atstovas) vaiko vaizduotėje tampa, kaip psichologai vadina, "tėvo surogatas", arba tėvo reprezentacija.

Iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti, kad mūsų išvados eina per toli. Bet psichiatrai ir psichologai nuolat atranda šiuos reiškinius savo pacientuose. Kad būtų aiškiau, trumpai sustokime prie dr. Gardner tyrinėjimo rezultatų.

Viena iš jo analizuotų programų buvo *Howdy Doody Show* (nors dabar ji neberodoma, tačiau dr. Gardner išvados tebeturi savo vertę). Toje programoje klaunas Clarabelle buvo vaikų labiausiai mėgiamas charakteris. Jis buvo nebylys, tačiau didelis išdykėlis, kuris labai retai būdavo nubaustas. Simboliniai jis reprezentavo vaiko pasipriešinimą ir nemėgimą suaugusiųjų autoriteto. Tyrimai parodė, kad ši programa turėjo didelį pasisekimą vaikuose, kurie negalėjo atvirai parodyti bei išreikšti viduje susikaupusių pasipriešinimo jausmų, todėl džiaugdavosi matydami, kaip suaugę yra pajuokiami ar parodomi baisiai nesimpatingai. *Howdy Doody* programoje bloguosius charakterius visuomet vaidindavo suaugę žmonės. Jie būdavo pavaizduojami arba kaip galingi potentatai arba kaip tikri kvailiai. Parodant suaugusius kvailai juokingose situacijose, vaikiški charakteriai buvo vaizduojami gudresni už suaugusius. Santykis tarp suaugusių ir vaikų liko apverstas augštyn kojomis: suaugę elgėsi vaikiškai ir net kvailai, gi vaikai — išmintingai, lyg suaugę žmonės.

Kita vaikiška programa, kurioje nesunku pastebėti simbolinį palyginimą tėvo-vaiko santykių, yra pieštas filmas (Cartoon), vardu *Quick Draw McGraw*. Didesnis ir stipresnis veikėjas yra pavaizduotas kaip naivus ir puskvailis. Jis svajoja apie didelius žygdarbius ir išvyksta ieškoti nuotykių. Pakliuvęs į nemalonias ar pavojingas situacijas, jis nesugeba rasti išeities. Čia jam pagelbsti ir visus žygdarbius atlieka

jaunesni maži veikėjai.

Dar kituose "kartūnuose" jaunieji veikėjai padaro daug šunybių, bet lieka nenubausti, pvz. Pixie and Dixie su savo nuolatiniu priešu Mr. Jinx, Bugs Bunny su Elmer Fudd ir visa eilė kitų. Net ir Popeye su savo tėvu nesiskaito ir jį dominuoja.

Kad tokios programos gautų tėvų, ypač motinos pritarimą, stengiamasi įterpti epizodų, kur vienas iš veikėjų duoda tėviškų pamokymų vaikams, pvz. suvalgyti viską, kas yra lėkštėje, gerai išsiplauti ausis ir t.t.

Kitas metodas yra pateikti programą su rimtai skambančiu pavadinimu, pvz. kaubojiški filmai yra pristatomi kaip istoriniai, "kartūnai" apie nuotykius erdvėse — kaip moksliniai ir t.t.

Daugelyje TV programų pajuokiamasis veikėjas yra tėvas. Motina vaizduojama rami ir kompetentinga auklėtoja, dažnai laikanti vieną frontą su vaikais prieš tėvą. Tokios scenos labai žalingos geriems vaikotėvo santykiams, o taip pat nepadeda ir vyro-žmonos nuoširdžiam bendravimui.

Yra dar vienas pavojus formuojąs vaikų galvojimą, pavojus, kurio mes dažniausiai nepastebime. Tai TV programos, vaizduojančios normalią, vidutinės klasės šeimą. Čia tėvas dažniausiai turi gerą tarnybą su augštu atlyginimu. Šeima gyvena naujame ir gražiame name, apstatytame liuksusiniais baldais. Visi šeimos nariai rengiasi brangiais, paskutiniausios mados drabužiais. Valgoma reti ir brangūs patiekalai, dažniausiai paruošti samdomos šeimininkės, kurie į stalą paduodami sidabriniuose ar kristaliniuose induose. Automobilis (ar automobiliai) yra geros rūšies, naujausias modelis. Vaikai turi *savo* televizijos aparatus ir gauna pakankamai pinigų savo išlaidoms. Tokia šeima beveik niekad nesusiduria su finansinėmis problemomis.

Vaikai, dažnai matydami tokias programas, pradeda galvoti, kad jų tėvai yra neapsukrūs, niekam tikę žmonės, jei nesugeba uždirbti tiek pinigų, kad galėtų gyventi liuksusinį gyvenimą. Negalėdamas gauti iš tėvų, ko jis nori, nevienas vaikas pradeda vagiliauti.

Kad tėvai praktiškai žinotų, kokios TV programos vaikams yra tinkamos ir kokios žalingos, mėginsime programas sugrupuoti į tris kategorijas pagal psichologo Douglas Jones tyrimų rezultatus. Primename, kad toks surūšiavimas nieko bendro neturi su TV programų *populiarumu* vaikų tarpe, bet tik su *įtaka* vaikų dvasiniam-psichiniam pasauliui.

Į kategoriją A dėsime filmus-programas, darančias teigiamos įtakos, todėl rekomenduotinas vaikams. Į kategoriją B paklius programos, kurios patenkina vaiko vaizduotės pasaulį, bet nedaro nei geros, nei blogos įtakos. Pagaliau į kategoriją C surašysime programas su aiškiai žalinga įtaka vaikams. Jos gali būti gerai paruoštos ir puikiai suvaidintos, tačiau visai netinkamos vaikams.

Mažas vaikas vienaip reaguoja į tą pačią programą, o paauglys — kitaip. Todėl klasifikuojant TV programas, pažymėsiu ir vaikų amžių, sudarant 3 grupes: I grupė: nuo 2 iki 5-6 metų amžiaus, II grupė: nuo 6-7 iki 10 metų ir III grupė: nuo 11 iki 14 metų amžiaus.

Kategorija A.

Walt Disney's Wonderful World of Color — labiausiai tinkama II ir III grupės vaikams, tačiau daug I grupės vaikų mielai ją žiūri.

Exploring — rodoma kartą savaitėje, tinkama II ir III grupių vaikams.

Razzle - Dazzle — rodoma kasdien, tinkama I ir II grupei.

Captain Kangaroo — labiausiai tinkama I grupei, tačiau nemaža II grupės dalis ja pasidžiaugia.

Mr. Wizard — kartą savaitėje. Rekomenduotina III grupės vaikams.

Biography — tinkama III grupei.

Careers — įdomi tik vyresniesiems vaikams iš III grupės.

The 20th Century — tikrumoje suaugusiems taikoma programa, bet ją mėgsta didelis skaičius III ir net II grupės vaikų. Praplečia vaiko akiratį, ypač apie dabartinę mūsų epochą.

Naked City — III ir II grupės vyresniesiems vaikams tinkama programa, nes atvaizduoja sąžiningus ir savo darbui pasišventusius policininkus, rodančius humaniškumą nusikaltėlių atžvilgiu.

Kategorija B.

The Shari Lewis Show — I ir II grupės vaikams.

The Ed Sullivan Show — tinkama visai šeimai.

Lassie — labiausiai mėgiama I ir II grupės vaikų.

Sea Hunt — III, II ir vyresniems I grupės.

Fury ir *My Friend Flicka* — I ir II grupei.

Chez Helene — I grupės vaikams.

Romper Room, Nursery School Time — įdomios I grupei.

Beverley Hillbillies — tinkama II ir III grupei.

"Kaubojiški" — vakarietiški filmai, pvz. *Bonanza, Roy Rodgers Show, Gene Autry, Annie Oakley, Rin Tin Tin, The Lone Ranger,* etc. — II ir III grupės vaikams.

Kategorija C.

Piešti filmai ("kartūnai"). Jų žalinga įtaka buvo paminėta anksčiau. Tokių kartūnų yra šimtai. Paminėsiu tik dažniau rodomus: *Popeye, Flinstones, Jetsons, Quick Draw McGraw, Huckleberry Hound, Yogi Bear, Bullwinkle, Bugs Bunny, Alvin, King Leonardo.*

The Three Stooges — labai pigi, o kartais ir vulgari komedija, mokanti vaikus arogancijos, šiurkštumo ir įvairių būdų peštynėms.

"Adult" Westerns, pvz. *Wyatt Earp, Wagon Train, Stoney Burke, Have Gun Will Travel.* Iš šių programų vaikai gali pasimokyti žiaurumo, nesugyvenimo, keršto bei neapykantos.

Šeimyninio gyvenimo komedijos, pajuokiančios tėvą bei suaugusiųjų autoritetą: *Make Room For Daddy, I Love Lucy, Danny Thomas Show, Father Knows Best, Leave It to Beaver, Dennis the Menace, My 3 Sons, Mister Ed.*

Dramos medicinos temomis: pvz. *The Nurses, Dr. Kildare, Ben Casey.* Duoda vaikams netikrą ir nepilną vaizdą, ką medicina bando ir gali padaryti. Sukelia baimę ir net paniką vaiko vaizduotėje. Be to, padeda vaikams susidaryti klaidingą nuomonę apie tai, kas darosi ligoninėse.

Vaikiškos programos, pvz. *Skipper Sam, Jungle Jay, Professor's Hideaway, Captain Bob* ir t.t. — pigios savo turiniu, perkrautos žalingais vaikams "kartūnais" ir gausiomis reklamomis. Jose nekartą išgirsite (tėvų simpatijai laimėti!) tokį įspėjimą: "Dabar žiūrėkite *Three Stooges,* bet nedarykite to, ką jie daro . . ." Tai maždaug tas pat, jei kas glosto vaiko galvutę, o kai vaikas nusisuka, trenkia jam kumščiu į veidą.

Nebuvo įmanoma sužymėti ir klasifikuoti visų TV programų, nes stengtasi apsiriboti rytinėje Kanadoje matomomis programomis (nors jos būtų perduodamos ir iš JAV). Tikiuosi, kad čia pateiktos mintys padės tėvams geriau orientuotis plačiame televizijos pasaulyje ir įneš bent mažą pozityvų grūdelį sunkiame ir atsakingame vaikų auklėjimo darbe.

• VAIKO AUKLĖJIMAS

NAUJI VĖJAI IR NAUJOS IDĖJOS AMERIKOS JAUNIMO AUKLĖJIME

STASĖ VAIŠVILIENĖ

Kiekvienas, besidomįs pedagoginiu Amerikos gyvenimu, negali nepastebėti visos eilės atradimų, kurie remiasi vaiko stebėjimu ir tyrimų duomenimis. Jie pristato vaiką naujoje, skirtingoje šviesoje.

1961 m. mirusi Marcia Winn, žymi žurnalistė ir didelė žinovė vaiko vystymosi klausimuose, nuo 1950 m. redagavusi "Chicago Tribune" laikraščio skyrių — "You and Your Child", rašo: "Michigan universiteto tyrimai patvirtina tai, ką visų nuojauta seniai sakė, kad vaikai priešmokykliniame amžiuje patys išmoksta skaityti ir rašyti. Tyrimai 1500 vaikų rodo, kad 2% vaikų patys išmoksta skaityti, turėdami vos 3 metus amžiaus, 6% — 4 metus, 20 % — 5 metus. Dr Anderson neabejoja, kad vaikai išmoksta skaityti ir rašyti patys, ir kad jie galėtų išmokti dar daugiau, jeigu jiems būtų suteikta pagalba.

Praktiškai priešmokyklinio amžiaus vaikams pagalba yra planuojama Denver, Colorado, JAV, mokyklose. Carnagie korporacija N.Y., paneigdama oficialų mitą, kad vaikas negalįs išmokti skaityti priešmokykliniame amžiuje, paskyrė $61.900 Denver mokykloms įvesti vieningą programą, kuri paruoštų tėvus padėti savo mažiesiems vaikams išmokti skaityti. Skaitymo techniką pertrvarkė dr. P. McKee ir Miss M. Lucille Harrison. Abu yra pradinio mokymo profesoriai Colorado universitete. Jie remiasi fonetine sistema, pagrįsta garsu. Jo pagalba sujungiami žinomi žodžiai su parašytu žodžiu. Pirmos šios rūšies pamokos buvo duodamos 1960 m. per televiziją. Ją stebėjo daugiau nei 4.000 tėvų. Dr. Arthur R. Olson, administracinis Denver mokyklų direktorius, sako: "Tėvai yra susidomėję šia sistema, kuri mokymąsi paverčia žaidimu ir yra patenkinti, kad gali prisidėti prie savo vaikų auklėjimo".

Šitie amerikiečių bandymai ir kartu laimėjimai yra pateikiami kaip visai nauji, niekam nežinomi "atradimai". Tuo tarpu jau prieš 50 metų visame pasaulyje montesorinėse mokyklose kasdien kartojasi tokie ir dar didesni pačių vaikų pasiekti laimėjimai. Todėl visai teisingai "Time" žurnalo 1961 m. gegužės 12 d. auklėjimo skyriuje rašoma aipe naują Montessori mokyklą Whitby-Greenwich, Conn.: "Vaikai, giliai susitelkę, atlieka įvairius uždavinius ir kiekvienas pats iš savęs juos pareigingai užbaigia. Tokiu būdu, nemokant ir įkyriai neskatinant, Whitby mokyklos auklėtiniai 3 metų amžiaus išmoksta skaityti, 4 metų — rašo, 5 metų — skaito, 7 metų — nagrinėja sakinius. Šios mokyklos lygis yra mažiausiai dviem metais augštesnis už bet kurios privačios mokyklos lygį ir trim metais prašoksta valdiškos mokyklos lygį".

1932 m. įvykusiame tarptautiniame Montessori auklėjimo kongrese Nicoje buvo konstatuota, kad montessorinio metodo vartojimas sutaupo dvejus mokslo metus vien pradžios mokyklose, ir kad sudarymas mokyklų pagal Montessori sistemą suekonomina iki 20% bendrojo mokslo išlaidų.

Mažo vaiko mokymas ir nuovargis

Charlotte Buechler, Claparede ir kiti, savo moksliniais tyrimais įrodę mokymo žalą, sustojo toje vietoje, nejieškodami priežasčių, kodėl pirmieji šešeri žmogaus gyvenimo metai, visų pripažinti taip svarbiais, turi būti skirti, dažniausiai, tik beprasmiškiems žaidimams, miegui ir valgiui? Dr. M. Montessori žengė toliau. Sukūrusi aplinką, kurioje vaikas galėjo laisvai, bet tvarkingai judėdamas vystyti visas prigimties funkcijas, ji įžvelgė, kad kiekvienas vaikas savyje turi "mokytoją", kuris planingai, žingsnis po žingsnio, veda vaiką per pirmuosius jo gyvenimo metus į savarankiškumą ir sąmoningumą.

Kad vaikas mokosi nesimokydamas, vaizdžiai rodo, kad ir gimtosios kalbos pasisavinimas, kas neabejotinai yra didelis intelektualinis laimėjimas. Dviejų metų vaikas kalba savo tėvų kalba, nors niekas jojo nemokė. Visi, studijave kalbos vystymąsi, sutinka, kad vaikai, tam tikrame amžiuje, pradeda vartoti vardus ir žodžius, sujungtus su daiktais, esančiais jo aplinkoje ir greitai panaudoja sintaksine sakinių konstrukcija, kas studentui, studijuojančiam kalbą, sudaro didelių sunkumų. Todėl vaikas per trejis metus atsiekia tiek, kiek suaugęs atsiektų tik per 60 metų, taip mums tvirtina šiandieniniai psichologai.

"Mokslinis stebėjimas yra nustatęs, kad išsimokslinimas yra ne tai, ką mokytojas duoda, bet natūralus vyksmas savaimingai pasiekiamas paties individo. Tatai įvyksta dėka patirties su aplinkoje esančiais daikais" — sako M. Montessori. Šitoks natūralus mokymosi procesas vyksta montesoriniuose vaikų namuose (darželiuose), mokyklose ir gimnazijose. Labai klystų tas, kuris manytų, kad pagal Montessori metodą maži vaikai yra mokomi. Žodžiai: mokyti ir mokytis montesoriniame metode turi labai skirtingą prasmę.

Įprastinėse mokyklose, kur vaikas yra mokomas, jis yra tik pasyvus klausytojas. Todėl jis greitai nuvargsta, dingsta noras ką nors išmokti. Mokytojas nebeįstengia išlaikyti sukaupto vaikų dėmesio ir mokymas pasidaro kartais nebeįmanomas. Tuo tarpu vaikas, turėdamas galimybę laisvai pasirinkti užsiėmimą, jį atlikti netrukdomas, netik nepavargsta, bet įgauna naujos ištvermės, ir noro įveikti sunkesnius uždavinius. Nevisada darbas žmogų vargina. Pvz. valgant mes daug dirbame žandikauliais, dantimis ir liežuviu, bet šitas darbas ne tik mūsų nevargina, bet dar priduoda energijos. Tas pat įvyksta ir vaiko psichiniame gyvenime. Vaikas, būdamas dvasiškai veiklus, įgauna sveikatos ir stiprybės. Iš to aišku, kad nuovargis, kuris taip greitai atsiranda vaikuose, kai jie yra mokomi, visai neegzistuoja tokioje mokykloje, kur vaikas dirba savo prigimtinio mokytojo vedamas ir nurodomas. Tačiau šito vaikas negali pasiekti be specialiai paruoštos aplinkos ir atitinkamų priemonių.

Dr. M. Montessori ne tik patvirtina pedagogų nuomonę, kad mažo vaiko negalima mokyti, bet ir nurodo kodėl. Tuo būdu auklėjimą ji pristato naujoje šviesoje, iškeldama tik vieną tikrą metodą — pačios prigimties metodą, kuris tinka visiems vaiko plėtros tarpsniams, rasėms ir civilizacijoms.

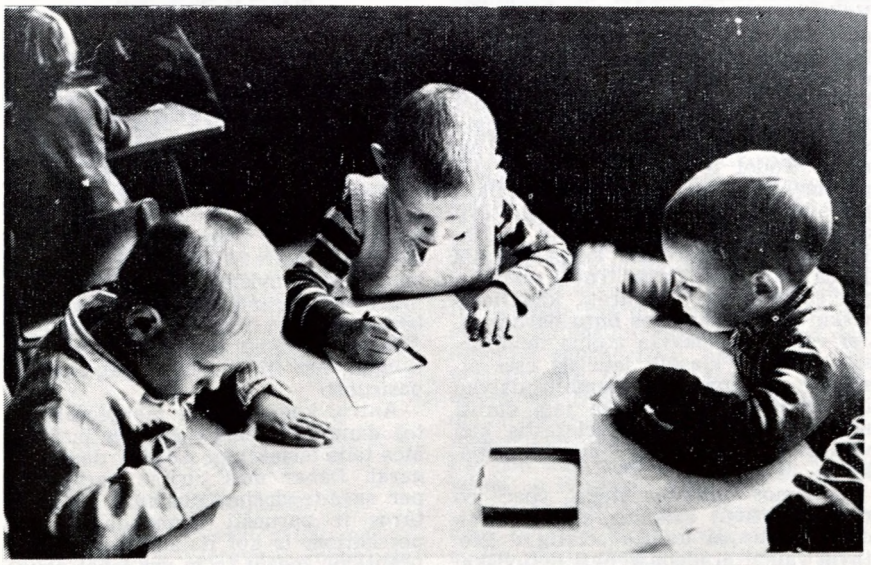

PRATYBOS Nuotr. N. Kulpavičienės

• ŠEIMA IR MOKYKLA

VAIKAS ŠEIMOJE

J. BLAUZDŽIŪNIENĖ

Tautiniu išlikimu išeivijoje rūpinasi lietuviškos parapijos, mokyklos, Lietuvių Bendruomenė bei kitos organizacijos. Nėra suvažiavimo ar susirinkimo, kur ši problema nebūtų nagrinėjama vienokiu ar kitokiu vardu. Išvada gaunama visur ta pati: pagrindinis lietuvybės išlaikymo šaltinis yra tautiškai susipratusi šeima. Taigi šeima yra mūsų gyvosios kalbos lopšys, šeima — tautinės sąmonės puoselėtoja, šeima mūsų tradicijų palaikytoja.

Pažiūrėkime, kiek pati šeima tuo rūpinasi, kokias sąlygas duoda tautiniu atžvilgiu savo vaikams.

Tikrumoje mūsų lietuviškąsias šeimas reikėtų suskirstyti į tris grupes:

1. senųjų ateivių,
2. mišrių vedybų ir
3. naujųjų ateivių.

Senieji lietuvių tautos ateiviai Kanadoje ir JAV-bėse tautinę sąmonę ir kalbą išsaugojo, tačiau savo vaikams tautinio atsakomybės jausmo, daugeliu atvejų, jau nebeįstengė perduoti, nors kalbos savo vaikus ir išmokė (nes kalbos mokėjimas dar nereiškia tautinio susipratimo). Šiuo metu mes susitinkame su tosios senosios kartos anūkais, kurių tėvų dauguma patys jau visiškai nebesirūpina vaiko tautiniu auklėjimu. Vaikas savo šeimoje niekada nepajutęs tautiškos dvasios, niekuomet pats sau jos nejieškos, nebent atsitiktinai sutikęs tautiškai stipraus charakterio draugų, nueitų su jais, sakytume, atsiverstų.

Mišrių vedybų šeimoje tautinis vaiko auklėjimas yra labai sunkioje padėtyje. Čia tautinis charakteris vystosi dažniausiai motinos įtakoje, nes ji, o ne tėvas, kuris tik po dienos darbų sugrįžta namo, budi prie vaiko nuo pat lopšio dienų. Stipraus tautinio charakterio lietuvaitė, ištekėjusi už svetimtaučio (čia nenagrinėsime to ištekėjimo priežasčių), dažnu atveju, neišeina iš lietuviškosios bendruomenės, net savo vyrą įtraukdama į ją. Todėl ir jų vaikai, motinos dėka, gauna rūpestingą tautinį auklėjimą: išmokomi lietuviškai kalbėti, leidžiami į lietuvišką mokyklą ir organizacijas.

Lietuviui vyrui, vedusiam svetimtautę, sąlygos yra žymiai sunkesnės išauklėti vaikus lietuviškoje dvasioje, nes, kaip minėjau, jo, kaip duonos pelnytojo pareigos, ji atskiria nuo vaiko visai dienai. Dažnai tokių šeimų vaikas, auga lyg be stuburo. Anglų mokyklose pagal tėvo tautybę užrašomas lietuviu, bet nemokėdamas savo tėvo kalbos ir neturėdamas tautinio susipratimo, tikrai jaučiasi sumišęs (mixed up).

Naujųjų ateivių šeima. Šitoje šeimoje glūdi tolimesnis mūsų tautinis išlikimas arba išnykimas. Jeigu sakome, kad senųjų išeivių dauguma buvo menko mokslinio išsilavinimo, turėjo nepaprastai sunkias įsikūrimo sąlygas, tai ir dalis jų vaiku neišsaugojimo lietuvių tautai gali būti pateisinama, bet kuo pateisinsime dabartinės ateivijos šeimą? Ji atsinešė į šį kontinentą gyvos nepriklausomos Lietuvos tautinę dvasią bei sąmonę, gryną kalbą, Lietuvos mokyklų bei universitetų mokslą.

Įsikūrimo sąlygos, nors ir nelengvos, po keletos metų tapo nugalėtos. Šeima materialiniu atžvilgiu sustiprėjo, bet tautiškai daugeliu atvejų sugniužo. Šeima visas savo jėgas atidavė materialiniam gerbūviui atsiekti, o dvasioje taip sumenkėjo, kad vaikų tautinis auklėjimas tapo antraeiliu rūpesčiu.

Dabar tenka sustoti prie šeimos įtakos vaikams ir tėvų autoriteto.

Vaikas savo šeimoje būtinai turi jausti tautinę dvasią. "Šeimoje yra gyviausia tautinė dvasia, jei tik patys tėvai yra sąmoningi savo auklėjamųjų uždavinių vykdytojai", sako V. Čižiūnas. Tos aplinkos nebus, jei motina išeis dirbti vaiką palikdama svetimųjų globai. Jos uždirbtas pinigas niekuomet nenupirks vaikui tautinio sąmoningumo. Kaip vaidilutė, kadaise, ištikimai saugojo šventąją ugnį, taip ir motina turi saugoti tautiškumo dvasią savo vaikų tarpe. "Jei kūdikystės ir vaikystės amžiuje neįžiebsime tautinės gyvybės, tai vėliau nebesistebėkime visuotiniu nutautimu ir nekaltinkime jaunosios kartos dėl jos abejingumo tėvų kalbai ir kultūrai", sako D. Petrutytė. Šeimoje turi būti skaitoma lietuviškos knygos, žurnalai ir laikraščiai. Šeimoje turi būti kalbama tik lietuviškai.

Tėvams negalima atsakinėti į vaikų anglišką kreipimąsi nei lietuviškai nei angliškai. Jei tik vienas katras iš tėvų pradės su vaiku kalbėti angliškai, jis pats sugriaus savo autoritetą, negerbdamas to, ka savo vaikui liepia gerbti ir mylėti. Kaip kalba be tautinės sąmonės, taip ir tautinė sąmonė be savos kalbos nėra pilnai atsiektas tikslas. Tikslui atsiekti į pagalbą ateina lietuviškoji mokykla. Ir čia negali būti jokio tėvų pasiteisinimo, kad vaikas perkrautas darbu, ar pavargęs. Vaikai ir patys dažnai nenori eiti į mokyklą, tik jų pasiteisinimas yra kitoks: nėra laiko pažaisti, peranksti reikia keltis, toli važiuoti ir t.t. Vaikas pats negali daryti sprendimo dėl mokyklos lankymo, nes jis neįstengia suprasti, kad tai yra jo tautinė pareiga. Todėl tėvai turi jį ruošti šiai pareigai nuo pat mažens, nors vaikas priešintųsi, nes jis turi paklusti tėvų autoritetui. Vyresnio amžiaus vaikai jau supranta pareigos sąvoką, todėl jiems galima išaiškinti. Tėvai turi taip pat savo vaikus prižiūrėti, kad lietuviškų dalykų pamokos būtų paruoštos. Jei vaikas į mokyklą ateina neparuošęs pamokų, klasėje jaučiasi esąs atsilikęs, nesupranta einamojo dalyko ir visa mokyklos aplinka jam darosi nebemiela. Tai irgi yra priežastis, kad vaikas nenori eiti į lietuvišką mokyklą.

Svetimos aplinkos įtaka, ypač vyresnio amžiaus vaikams, yra labai didelė, ypatingai kalbos atžvilgiu. Lietuvių vaikai pradeda vengti lietuviškai kalbėti viešoje vietoje, nes nenori išsiskirti iš savo draugų tarpo, nenori būti mažumos dalis. Čia irgi tėvams tenka jieškoti priemonių, kad atsvertų tą mažumos, kartu ir menkumo jausmą. Gal reikėtų vaiką daugiau įjungti į šeimos suaugusių subuvimus, kur jis pamatytų, kai susirinkęs didelis būrys jo kilmės žmonių kalba tik lietuviškai, kad pasijustų nesąs išskirtas, nebereikalingas. Vaikas dažnai nori pasirodyti suaugusiems, ir pusvalandis ar valanda, praleista jų tarpe, gali būti labai paskatinančiu veiksniu vėliau bendrauti su vyresniaisiais. Vaikas, neturėjęs progos iš mažens, vėliau ir kviečiamas nenorės dalyvauti vyresniųjų tarpe. Taigi, tėvai ir svečiai, susirinkę pasilinksminti, galėtų atlikti ir tautinę misiją vaikų tarpe; juos prakalbindami, parodydami susidomėjimo jų pasauliu, kartu įtraukdami juos ir į savąjį. Tėvai taip pat turėtų vestis vyresnius vaikus ir į minėjimus, kad jie pamatytų didelę masę, vien lietuviškai kalbančių žmonių ir išgirstų gyvenamo krašto valdžios atstovus džiaugiantis mūsų tautiniu susipratimu bei vertingu kultūriniu įnašu į gyvenamo krašto žmonių tarpą.

Verta būtų pasvarstyti klausimą, ar vaikai-jaunuoliai patys nuo vyresniųjų atsiskiria, ar jų tėvai, neduodami jiems tinkamų sąlygų, juos izoliuoja.

Visiškai išvengti svetimosios įtakos mūsų vaikams yra neįmanoma, tačiau reikia žiūrėti, kad jos būtų kuo mažiausia.

Savo mintis norėčiau užbaigti dr. J. Girniaus pasakymu: "Vaikų atveju rūpestis yra ne išlaikyti tautinę gyvybę, bet ją įžiebti". Mūsų rūpestis pirmoje eilėje turėtų būti kaip išlaikyti tautinę gyvybę tėvuose. Svarstydami šį klausimą, prieiname šių išvadų:

1. Jeigu tautinė gyvybė nemirs tėvuose, ji gyvens ir vaikuose.
2. Jeigu tėvai mokės įeiti į vaikų pasaulį ir vaiką įstengs įvesti į savąjį — vaikas ar jaunuolis nuo jų nesišalins.

(Paskaita skaityta Mokytojų Dienose Toronte š.m. lapkričio 2 d.).

Čikagos lituanistinės mokyklos mokinės pasisako:

KAS MAN NEPATINKA LITUANISTINĖJ MOKYKLOJ

VIRGINIJA KRIPKAUSKAITĖ

Lituanistinė mokykla yra puiki vieta pažinti savo tėvų kraštą, kalbą, papročius. Bet aš manau, kad mes greičiau išmoktume savo kalbą, jei mokykloje būtų vartojami paprastesni žodžiai ir išsireiškimai. Pvz., kai mes mokomės "Anykščių šilelį", aš beveik nieko nesuprantu. Namie paklausus tėvų paaiškinti man nesuprantamų žodžiu reikšmę, atsakymo tekdavo laukti ilgai, nes ir jie turėjo pagalvoti ir pasiruošti.

Antra, kodėl negali mokytojai vietoj daugybės dalykų užduoti mažiau? Mes tada išmoktume ne tiek daug, bet gerai. Dabar mes turime perskaityti per savaitę dešimt puslapių iš literatūros ir paruošti namų darbą. Kol perskaitom ir kol išsiaiškiname nesuprantamų žodžių (o jų yra labai daug) reikšmę, nelieka laiko niekam kitam.

Kaikurie mokytojai, atrodo, nesupranta, kad mes turime daugybę darbo savo gimnazijoje, todėl tiek daug užduoda darbo, kad mes nespėjam gerai padaryti.

Sunku ir su lietuvių kalbos gramatika. Kiekvieną savaitę aiškinama ir užduodama kas nors nauja, bet mes nespėjame susigaudyti ir suprasti. Mokytojas, tiesa, klausia mūsų, ko mes nesuprantam, žada vėl paaiškinti, bet kaip mes galime klausti, kad dažnai mes nesuprantam, ko ir kaip turime klausti. Mums trūksta žodžių. Taip ir palieka dalykas nesuprantamas.

Kaikurie mokytojai taip greit kalba, kad daug žodžių mes negalime suprasti. Tas daugelio žodžių nesupratimas mus visą laiką kankina, todėl patys dėstomi dalykai pasidaro nebesuprantami ir neįdomūs.

Būtų gera, kad mokytojai, visa tai turėdami omenyje, truputį prisitaikytų prie mūsų.

KAIP AŠ MANAU IŠLIKTI LIETUVAITE

AUŠRA MARIJA GYLYTĖ

Kad aš išlikčiau lietuvaite, yra ne tik mano tėvų noras, bet ir mano pačios ateities gyvenimo tikslas. Matydama vyresniuosius lietuvius, taip sunkiai dirbančius ir aukojančius savo poilsio laiką visokiems lietuviškiems reikalams, dažnai atsisakančius net savo asmeninių patogumų, aš jaučiu, kad lietuviškumas tikrai yra kažkas brangaus.

Užaugusi svetimame krašte, aš turbūt permažai suprantu ir permažai įvertinu visas tas mūsų lietuvių pastangas. Dažnai aš klausiu savęs: "Kodėl man daug kas iš lietuviškojo gyvenimo yra nesuprantama ir net neįdomu?". Bet stebėdama amerikinį gyvenimą, aš kažkaip jaučiu, kad ir jis man dažnai svetimas ir visai kitoks, negu mūsų — lietuvių. Tą jaučiu aš, tą dažnai jaučia ir visas čia augęs jaunimas. Nors ir dažnai angliškai kalbant, visos mūsų mintys ir pasikalbėjimai savo draugų ir draugių tarpe liečia tik lietuvišką gyvenimą.

Aš manau išlikti lietuvaite ir nenutausti. Pirma, aš nesuprantu, kaip aš galėčiau pasidaryti kitokios tautybės, nes mano prigimtis ir auklėjimas yra lietuviški. Antra, bandau ir stengiuosi priklausyti lietuviškoms organizacijoms ir lankyti lietuviškas pamokas mokykloje ir kursuose. Trečia, skaitau kiek galima daugiau lietuviškų knygų. Kas kartą jos darosi suprantamesnės ir įdomesnės. Vėliau, manau, išsivystys mano galvojimas ir imsiu daugiau gilintis į lietuvišką literatūrą, istoriją bei meną.

Svarbiausias lietuvaite išlikti pamatas — kurti lietuvišką šeimą, nors ir su paprasčiausiu žmogum, bet tik lietuviu. Aš noriu ne tik pati išlikti lietuvaite, bet ir trokštu, kad ir mano vaikai (jei Dievas jų duos) sektų mano tėvų ir mano lietuviškomis pėdomis.

KAIP AŠ IŠLIKSIU LIETUVAITE

RIMA REPŠYTĖ

— Amerika — gerai pažįstama, artima, mėgiama; Lietuva — nepažįstama, tolima, lyg tik pasakoje girdėta, abejotina, ar turėtų būti mylima . . .

— Kas yra Lietuva? Aš ten niekad nebuvau. Kas man rūpi kitų atsiminimai ir pasakojimai. Mes gyvename dabartyje, o ne praeityje, mes gyvenam čia Amerikoje, o ne kur kitur!

Tokių minčių labai dažnai tenka išgirsti iš lietuvių tremtinių jaunimo, gyvenančio Amerikoje.

Man atrodo (o to moko ir tikyba), kad tautybė yra toks brangus dalykas, kad ją reikia gerbti ir saugoti visur ir visada. Brangus turtas yra ir lietuvių tautybė. Savo tautybės išsižadant, daug ko nustojame. Tautybė turėtų būti gryna kaip auksas, be priemaišų. Aš įsivaizduoju, kad nutaustant vyksta panašus nusivertinimas, lyg aukso gabalas imtų virsti po truputį akmeniu. Nutautęs, "suamerikonėjęs" lietuvis yra jau akmuo, praradęs beveik visą savo vertę. Deja, tokių akmenų vis daugėja ir daugėja.

Dažnai aš galvoju, ką aš turiu daryti, kokių priemonių griebtis, kad išlikčiau lietuvaite, kad nepavirsčiau beverčiu pelkės akmeniu.

Mūsų gyvenimui didelės įtakos turi draugai. Jei jie turės dorybių, kokių mes neturime, galime iš jų įsigyti. Deja, tas pats ir su ydomis. Norint išlaikyti savyje lietuvybę, yra būtina, kad artimiausieji mūsų draugai būtų susiprate lietuviai. Tuo aš betgi nenoriu įpiršti, kad su amerikiečiais ir kitų tautybių žmonėmis visai nebūtų galima draugauti. Toks užsidarymas siaurina žmogaus akiratį ir pažiūras.

Lietuvybei išlaikyti labai daug padeda lietuviškos jaunimo organizacijos. Žymiausios yra dvi: ateitininkai ir skautai. Aš priklausau ateitininkams, bet patariu abi išbandyti. Susirinkimai, stovyklos ir iškylos supažindina jaunuolius ir paskatina juos bendrauti ir susidraugauti. Šiose organizacijose jaunimas kaip tik turi geriausią progą įsigyti lietuvių draugų ir tokiu būdu sustiprinti ir savo lietuvybę.

Daug reikšmės turi ir lietuviški jaunimo žurnalai, kaip "Ateitis", "Skautų Aidas", "Sūkurys". Juos skaitydami ir į juos rašydami, mes, be abejonės, labai stiprinam savo lietuviškumą. Aš skaitau ir lietuviškas knygas. Kaikurios iš jų yra labai įdomios.

Daugiausia reikšmės turi savo kalbos vartojimas. Nuo pat mažens buvau įpareigota visada namie ir kitur su lietuviais draugais ar pažįstamais kalbėti tik lietuviškai. Dar prieš pora metų nesupratau, kodėl tas taip jau svarbu kalbėti lietuviškai. Dažnai tam įsipareigojimui buvo nusikalsta, dažnai mes, lietuvaitės, kai tik niekas negirdėjo, visos angliškai kalbėjomės. Dabar po truputį mano pažiūros keičiasi. Ne tik mano, bet ir draugių. Ir angliškai bekalbant, vis dažniau ir dažniau įsimaišo lietuviški žodžiai, sakiniai, nejučiomis pradedame kalbėti lietuviškai. Tas nuostabus dalykas atsitinka natūraliai, savanoriškai. O dar neseniai savanoriškai lietuviškai kalbėti lietuvių draugių grupėje atrodė nesąmonė. Dabar suprantu, kodėl studentai lietuviai yra lietuviškesni negu moksleiviai. Aš esu dėkinga tėvams, kad jie nuo mažens įpareigojo lietuviškai su lietuviais kalbėti.

Laimė, kad gyvenu Čikagoje, kur daug lietuvių, kur jų veikla labai stipri. Ta veikla daugiausia vyksta Jaunimo Centre. Lietuviškasis jaunimas čia randa vietos susirinkimams ir pasilinksminimams. Čia veikia ir Čikagos Augštesnioji Lituanistikos mokykla ir Pedagoginis Lituanistikos Institutas, kurie padeda man ir daugeliui lietuvių moksleivių išlikti ir pasidaryti susipratusiais lietuviais.

Atrodo, kad dabar aš esu susipratusi ir nenutautusi lietuvaitė. Bet neužtenka kalbėti apie praeitį ir dabartį — žvilgterėkime į ateitį. Negaliu dabar pasakyti, ar kada nors tekėsiu, bet jei taip bus, stengsiuos už lietuvio. Lietuviška šeima — viso gyvenimo nenutautimo pagrindas.

Tėvai dažnai su ilgesiu ir gailesiu sako, kad jau jie nebesulauks laisvos Lietuvos, ir linki savo vaikams tokią pamatyti. Jei kada Lietuva taptų laisva, tikrai jausčiau pareigą ten nuvykti ir padėti jai atsistoti ant kojų.

Tvirtai nutariau, kad ne tik aš pasiliksiu lietuvaite iki pat mirties, bet stengsiuos ir kitiems, ypač savo vaikams įskiepyti tėvynės Lietuvos meilę.

KRYŽIUS LIETUVIŲ PARTIZANAMS

Lietuvos partizanams prasideda jau ir paminklų statymas. Štai praeitais metais Lietuvos partizanams ir kitiems didvyriams žuvusiems už Lietuvos laisvę prisiminti, JAV, Portlande, Oregone jau pastatytas stilingas lietuviškas kryžius. Didelio mūsų patrijoto, buvusio Vilniaus miesto brandmajoro, dabar generalinio kontraktoriaus Valerijono Šimkaus rūpesčiu ir pastangomis, tas kryžius buvo suprojektuotas, pagamintas, nuvežtas į Portlandą ir ten pastatytas. Tas kryžius liudys mums ir šio krašto žmonėms apie Lietuvos partizanų ir ištremtųjų į Sibirą sudėtas ant savo tėvynės aukuro gyvybes, nes jų kapai jokiais kryžiais ar kokiais kitais tautiniais ženklais nėra pažymėti.

Čikagoje tuo reikalu susitvėręs komitetas, susidedantis iš įvairių organizacijų atstovų, Valerijonui Šimkui vadovaujant, apsistojo ties Tėvų servitų pasiūlyta vieta, būtent: Portlando šventovėje, vadinamoje Amerikos Liurdu, kurią kasmet aplanko daugiau kaip pusė milijono maldininkų ir šiaip

Paulė Ancevičienė - Tamulevičiūtė vilnietė mokytoja

P. Ancevičienė nuo 1960 m. yra Lietuvių Bendruomenės Oakvillės apylinkės pirmininkė. Kiek laikas ir sąlygos leidžia, dirba su liet. jaunimu, mokydama ir ruošdama parengimams programas. Nuo 1949 m. sausio mėn. dirba "General Electric" fabrike, o vasaros metu dėsto rusų kalbą Kanados kariuomenės kursuose vienoje iš kariškų stovyklų. Po septynerių metų dėstymo praeitą vasarą Krašto Apsaugos Departamento Aviacijos štabas Otavoje įteikė jai garbės diplomą, pripažindamas rusų kalbos instruktorės titulą.

Dail. Stasė Smalinskienė - Vaitiekaitytė menu pradėjo domėtis dar gimnazijoje. Savo talentą stengėsi ugdyti išeivijoje ir emigravusi Kanadon. Vėliau persikėlė su šeima į Detroitą, kur pradėjo studijuoti meną privačioje studijoje ir Detroito Meno Institute. Priklauso lietuvių ir amerikiečių dailininkų sąjungoms. Amerikiečių meno parodose yra gavusi premijų už tapybą. Lietuvių ruoštose parodose yra dalyvavusi su savo kūriniais Čikagoje, Detroite, Windsore, Toronte ir kt.

Dail. Aldona Skirutytė iš Lietuvos dalyvavo tarptautinėje jaunųjų dailininkų parodoje III Paryžiaus Bienalėje. Dvi litografijos "Gale lauko toli" ir "Žemės kūdikėlis" pasižymėjo lietuvišku charakteriu. Skulptūros skyriuje dalyvavo Gediminas Jakūbonis. Abu dailininkai, tarp kitų, atstovavo Sovietų Sąjungą.

MOKYTOJA IŠEIVIJOJE

Minėdami žymesnius asmenis, kurie yra nusipelnę pagarbos ir mūsų prisiminimo, mes negalime pamiršti ir mokytojos Antaninos Grajauskaitės - Mikšienės, kuri be pertraukos dirba išeivijoje nuo 1945 m., lietuvių pradžios mokykloje.

Kilimo—suvalkietė nuo Vilkaviškio. Pradžios mokykloje mokytojavo taip pat Suvalkijoj. Paskutiniu metu mokytojavo ir mokyklos vedėjos pareigas ėjo Būdviečių pr. mokykloje, Pajavonio valsč. 1944 m., artinantis raudonajam siaubui, pasitraukė į Vokietiją — Bavariją. Karui pasibaigus ir įsikūrus stovykloms, ji apsigyveno Ingelstadto lietuvių stovykloj. 1945 m. liepos pradžioj čia įsikuria lietuvių pr. m-la, kur Mikšienė stoja dirbti. Buvo sunkios darbo sąlygos: nei pieštuko, nei sąsiuvinio, nei vadovėlio. Čia mokytoja turėjo pati paruošti vaikams skaitymui ir visiems kitiems einamiems dalykams mokomąją medžiagą. Mokyklos patalpos — salė. Visi skyriai kartu, o už pertvarų gyvena žmonės, kurie trukdo darbą. Atlyginimo jokio. Daugybė darbo ir karti stovyklinio gyvenimo tikrovė. Čia be pertraukos dirbo iki išvažiavimo į Kanadą.

1950 m. atvykusi į Hamiltoną, vėl stoja dirbti į besikuriančią lietuvių pr. mokyklą ir dirba čia be pertraukos iki šios dienos. Mokyt. Mikšienė yra gerbiama ir mylima savo auklėtinių.

A. Grajauskaitė-Mikšienė

A. Mikšienė dirba netik mokykloje, bet ir už mokyklos sienų. Ji moko mokyklinio amžiaus vaikus plastikos šokių, kuriuos pati sukuria, pagal lietuviškų dainų melodijas. Po sunkaus ilgų valandų fabriko darbo, pavargusi važiuoja tiesiai į repeticijas.

Hamiltono kolonijai kuriantis, visi meniniai parengimai nepraeidavo be mokyt. Mikšienės pagalbos. Būdama kūrybinga, visuomet surasdavo kuo nors prisidėti. Šiandien irgi nemažiau beveik kievienam parengimui talkina. Dirba ir organizacijose. Gyvendama Vokietijoj dirbo vyr. ateitininkų kuopos valdyboje. Hamiltone, įsikūrus KL

Dail. S. Smalinskienė studijoje

įvairių tautų turistų. Ta šventovė yra įkurta 1924 m. Tėvų servitų 60 akrų žemės plote ant dviejų augštumų. Žemesnioji augštuma išpuošta gražiais tropikiniais medžiais ir augalais ir pridengta augštų uolų šešėliais. Šioje nepaprastai gražioje vietoje yra netik nuostabiai išdėstytas Kryžiaus kelias, bet ir šiaip įvairūs istoriniai paminklai, kurių tarpe dabar yra pastatytas labai gražus ir didingas lietuviškų ornamentų, pagal arch. J. Muloko projektą, paminklas — kryžius su trim koplytėlėm ir aštuoniom statulom.

Povilas Dirkis

B-nės apylinkei, buvo išrinkta į pirmąją valdybą, kurioje labai aktyviai reiškėsi. Ilgą laiką dirbo su jaunučiais ateitininkais su dideliu nuoširdumu ir pasišventimu. Vyr. at-kų kuopos valdyboje sekretorės pareigas ėjo 12 metų. **St. Sl.**

ANASTAZIJOS TAMOŠAITIENĖS DAILĖS PARODA

Paroda buvo suruošta Baltimorėje Lietuvių salėje, 851 Hollins Street, š. m. lapkričio mėn. 16 ir 17 d. Dailininkė išstatė 25 guašo paveikslus, daugiau intelektualinio meno temomis ir aliejaus 20 paveikslų — viso 45 darbus. Ir 12 kilimų, kurie anksčiau pasirodydavo kitose parodose: Mano namai, Pabaigtuvės, Eglė žalčių karalienė, Jūratė ir Kastytis, Rugsėjo naktis, Gyvenimo verpetuose, Viršūnių rimtis, Šv. Jonas, Jaunieji ūkininkai ir kt.

Dail. A. Tamošaitienės kūrybą ta proga apibudino poetas Jonas Aistis sekančiai:

— Dailininkė Anastazija Tamošaitienė didelių rekomendacijų nereikalinga. Ji lietuviškame meno pasaulyje nėra naujokė Ji daugiau reiškėsi pritaikomojo meno srityje, ypač tautinių drabužių ir kilimų audime ir čia ji prasiveržė į pačios tos meno šakos augščiausias viršūnes . . .

. . . Jos Guašai pasižymi spalvų taupumu, dažnai dirbama tik trimis ar keturiomis spalvomis, kurių mėgstamiausnios yra: žalia, mėlyna ir raudona (burokinė). Daug rečiau trečiuoju pagrindiniu elementu eina ruda ir geltona. Tuo dailininkė parodo savo drąsą, taupiomis priemonėmis išgauti didesnį įspūdį. Čia pasireiškia jos temperamentas ir asmenybė.

Pažymėtinos ir juodos linijos, einančios išilgai ar įstrižai paveikslo, kurios pagrindines spalvas jungia ar skiria į vieną bendrą visumą. Abstrakčiame mene A. Tamošaitienė jaučiasi savo stichijoje.

Jos abstrakti aliejinė kūryba yra ramesnė, spalvos švelnėja, daugiau rimties ir susimąstymo . . .

DAIL. VLADOS STANČIKAITĖS-ABRAITIENĖS PARODA BALTIMORĖJE

Š. m. spalio 26 ir 27 dienomis buvo suruošta dail. Vl. Stančikaitės-Abraitienės tapybos paroda. Buvo išstatyti 36 paveikslai. Ši paroda buvo naujo, nematyto žanro. Jos gamta nors realistinio stiliaus, bet sudvasinta, gamtos objektai suasmeninti: medžiai pusiau žmonių figūros, pusiau medžiai. Paveikslai turi kurią nors idėją, pvz. paveikslas "Tremtinės" — penkios ramunės, svetimoje gamtoje. Ar tai ne mūsų likimas? "Bundančios paslaptys", "Puota pelkės pakrantėje" — visos gėlės šoka gyvenimo šokį. Čia jungiasi fantazijos ir grožio pasaulis — kaip pasakoje arba poezijoje. Buvo keletas ir portretinių darbų, kaip: "Atogrąžų mergaitė", "Berniuko galva". Peizažiniai: "Ruduo paežėje", "Ruduo parke", "Ežero sargas" ir kt.

Australijos Melbourno KM Dr-jos 1963-64 m. valdyba. Sėdi iš kairės į dešinę: V. Petraitienė, E. Markonienė — pirmininkė, M. Butkevičienė; stovi: M. Miliauskienė, J. Grigaitienė, E. Mackevičienė. Nuotraukoje matyti MKM Dr-jos vėliava.

MENININKĖ IR RAŠYTOJA EMILY CARR (1878-1945)

G. Valiulienė

Kiekviena tauta didžiuojasi savo kūrybingais žmonėmis — asmenybėmis. Jos praturtina krašto kultūros lobyną, duoda impulsą naujai generacijai. Ir jaunasis Kanados kraštas pradeda didžiuotis savo nauja, čia gimusia ir išaugusia greta. Viena iš tų kūrybingų asmenybių ir yra — Emily Carr.

Yra gimusi pasiturinčio pirklio šeimoje, Victorijos mieste, Britų Kolumbijos provincijoje.

Ankstyva tėvų mirtis ir nepakenčiama sesers priežiūra, dar 16 metų mergaitę paskatina jieškoti naujo kelio. Meno idėja seniai kaupėsi jos viduje. Ji trejus metus studijuoja meną San Francisco meno mokykloje.

Grįžusi namo Emily atidaro studiją. Mokinių skaičius mažas, ji lieka niekeno nesuprasta. Eidavo į kalnus ir mėgo stebėti gamtos didingumą.

Jai prisimindavo profesorių pasakymai, kad Kanados gamta nepaišoma. Ji nutarė nugalėti šią kliūtį. Savo krašto gamta, kuri ją taip žavi, turėtų būti atvaizduojama. Tačiau tokio meno reikia mokytis kitur — Europoje. Penkeris su puse metų praleidžia Londone ir pusantrų Prancūzijoje. Ypač studijos Prancūzijoje jai atvėrė naują akiratį — abstraktinį priėjimą prie gamtos. Su nauju entuziazmu ji piešia savo mylimąjį kraštą. Tačiau jokio įvertinimo nesulaukia. Nusiminusi meta teptuką, ir penkiolika metų praleidžia tuščiame laikotarpyje — būdama tik namų savininke.

Eric Brown, tuometinis Kanados Tautinės Galerijos direktorius, bevažinėdamas užtinka jos darbus. Rytinė Kanados dalis su dideliu įvertinimu sutinka jos 50 išstatytų paveikslų. Net Kanados septyni garsieji (Group of seven) menininkai pripažįsta ją ir paskatina vėl dirbti.

Dirbančioji menininkė taip kalba:

— Aš ėjau ne į kaimus, bet į gilų mišką, netoli namų, kur sėdėdavau užsimiršusi kur esanti, klausydavausi naujos medžių kalbos, gal geriau, tos pačios miškų kalbos, tik kitu dialektu. Lėtai, lėtai aš pradėdavau tepti nedrąsius kontūrus, lyg laukdama, kad giria man kažką savito pasakytų.

Pairus sveikatai ir artėjant senatvei, negali daug vaikščioti. Ji pradeda rašyti gulėdama lovoje. Ir taip pasirodo jos knygos viena po kitos: "Klee Wyck", "The Book of Small", "The House of all Sorts" ir "Growing Pains". Parašytos lengvu turiniu, mielai skaitomos, susilaukė net savo gimtojo miesto pripažinimo.

Artėjant mirčiai, jos mintys lyg nujausdamos liejasi:

— Šiandien, būdama septyniasdešimties metų, aš vis dar stebiuosi laukinių žąsų būriavimusi, lygiai, kaip būdama septynerių ir laikydamasi tėvo rankos žiūrėdavau į dangų. Ir kas, jei viena pasenusi žąsis nepakyla ir neskrenda su būriu. Dievas man įskiepijo pasitikėjimą, lyg tos laukinės žąsies. Žmonėms reikia daugiau pasitikėjimo.

Ji mirė, savo visą žemiškąjį turtą palikdama Kanados jaunai kartai, besimokančiai meno.

Gyvai esant jos paveikslo vertė vos siekė $50, šiandien galerijos su pagarba linksniuoja jos vardą ir vertina paveikslus po $20.000.

• Madų ir grožio pasaulis

Veda IRENA KAIRIENĖ

KAIP PUOŠIMĖS KALĖDOMS

Kalėdos jau čia pat, nekantriai laukiamos vaikų, Kalėdos čia pat — su žibančiom eglutėm, dailiai surištom dovanėlėm, su iškilminga šventine nuotaika. Kalėdų laikotarpis — svečių ir viešnagės laikotarpis. Kuo gi puošimės?

Sakysime, esame pakviestos į svečius dienos metu. Ta proga tinkamiausia dėvėti dviejų dalių suknelės ar kostiumėliai — minkštos pūkuotos vilnos, pastelinių spalvų, švelnaus aksomo, papuošti blizgančiom sagtim. Vakare ypatingai madinga brokadinės eilutės, įvairių spalvų, ataustos auksu ar sidabru.

Jei laukiama svečių — šeimininkei tinka dėvėti ilgą vilnonį sijoną ir palaidinę, kuri gali būti brokadinė, šilkinė ar net megzta vilnonė, išsiuvinėta ir net dekoltuota, arba visiškai lygi ir ilgom rankovėm.

Jei kuri moteris dar niekada nedėvėjo ilgos suknelės Naujiems Metams, teužsivelka šiemet. Visų madų kūrėjų parodose šiemet vakarinė suknelė yra ilga. Ji siuvama iš brokado, aksomo, šilko ar net vilnos. Dažnai prie vakarinių suknelių dėvimi tos pačios medžiagos šaliai arba trumpi švarkeliai. Taip pat siuvami priderinti ilgi apsiaustai. Tokie apsiaustai tinka ir išvykai į teatro premjerą ar į koncertą.

Sakoma, joks kitas rūbas nesuteikia moteriai tiek iškilmingumo ir moteriškumo, kaip ilga vakarinė suknelė.

Švenčių sezono šukuosenos,

pagal Niujorko salionus, pasisavino balerinos stilių. Labai lygios, dažnai su skyrimu per vidurį, jei kam tinka, sušukuotais į šonus, arba sukeltais į viršų plaukais. Prie tų šukuosenų dažnai naudojami pluoštai dirbtinių plaukų, kasos ir kiti priedai. Dažnai visi plaukai sukeliami į viršų ir susukami į "bandą" arba į stambias garbanas, puošiami gėlėmis, kaspinais, grandinėlėm ir perlais.

Kalėdos jau čia pat, nekantriai laukiamos . . . Dažna moteris skaičiuoja savo sutaupytus dolerius šventiniams blizgučiams. Bet tik tada ji jausis jaukiai savo naujuose kailinėliuose, tik tada ji tikrai žvilgės savo ilgoje vakarinėje suknelėje, jei nors mažą dalį tų sutaupytų dolerių ji paskirs neturtingų vaikų kalėdiniam siuntinėliui...

Palaimingų šventų Kalėdų!

Kai šalti vėjai ir neįprastai žema temperatūra pereitą žiemą netikėtai užklupo Paryžių, praktiškieji prancūzai tuojau iš tos nemalonios situacijos surado išeitį.

Jie užplūdo jūrininkų krautuves ir išpirko visus augštom apikaklėm (turtle - neck) tamsiai mėlynus megztinius. Tie jūrininkų megztiniai tapo paskutiniu mados šūkiu. Po to, mezgimo liga užsikrėtė visas kraštas. Buvo pradėta megst kepures, pirštines, šalikus ir net rankinukus. Šiam sezonui net vakarinės suknelės ir teatriniai apsiaustai siuvami iš vilnonės medžiagos. Avių augintojai niekada neturėjo tokios "šienapjūtės".

Kaip kiekvienas asmuo turi savo mėgiamą spalvą, taip ir kiekvienas kraštas. Atrodo, švedai negali pakęsti ryškiai ružavos spalvos ir mėgsta smėlinę (beige). Norvegai visada mėgo

mėlyną, danams patinka ryškios spalvos, ypatingai oranžinė. Olandai dėvi rudai raudoną, rudą ir ryškiai mėlyną spalvą. Vokiečių mėgiami drabužiai — visokių atspalvių žali, šveicarai pasirenka pilką ir ryškiai raudoną. Tamsiai raudona, ryški geltonai žalia, saulėgrąžinė geltona, ružava ir oranžinė yra italų spalvos. Japonai rengiasi akvamarininėm spalvom, švelniom melono oranžinėm ir kitom pastelinėm, tuo tarpu ryškiai raudona, vyninė raudona labai gerai dera ispanų temperamentui. Surūdijusi ruda ir smėlinė spalva vyrauja Anglijoj, safyrinė mėlyna ir burgundinė raudona priklauso belgams, o New Delhi indės paprastai dėvi pastelines spalvas.

Tačiau dar niekas negalėjo nustatyti kokios spalvos yra mėgiamos amerikiečių ir kanadiečių. Ar tai reikštų, kad jie neturi savito charakterio?

APIE ŽIEDUS

Kad išvengtų romėnų nelaisvės, Hanibalas perkando savo žiedą ir prarijo jame paslėptus nuodus.

Šiandien kaikurios "moderniškos" merginos naudoja savo sužieduotuvių žiedus tam tikra prasme panašiems tikslams.

Kaikurios, iširus jų sužieduotuvėms, demonstratyviai užsikabina savo deimantinius žiedus ant kaklo grandinėlių, pareikšdamos nusivylimą ir drauge leisdamos suprasti kitiems vyrams, kad yra vėl laisvos.

Kiekvienu atveju, tai įrodo, kad visais amžiais žiedai buvo meilės, keršto, neapykantos ir tikėjimo simboliu.

Šiandie žiedai viena iš populiariausių kalėdinių dovanų, pareiškianti nemirštamą meilę ir pagarbą tarp įsimylėjusių ir artimųjų.

Bet nevisada žiedas turėjo tą pačią prasmę.

Senovės egiptiečiams žiedas simbolizuodavo skausmą. Vietoje įrašo: "Mano Marytei, Tavo amžinai Jonas", aleksandriečiai įrašydavo: "Prisimink mirtį". Jų žiedai vietoje brangakmenių būdavo puošiami sukryžiuotais kaulais ir kaukuolėmis.

Egiptiečiai, kurie buvo lygiai geri ir patyre auksakalystėje ir brangakmenių šlifavime jau 12 šimtmečių prieš Kristų, taip pat tikėdavo, kad kaikurie akmenys apsaugoja juos nuo nelaimių: emeraldai nuo gyvačių, jasperis nuo vorų įkandimo, skarabas turėjo galią laimingai palydėti į sekantį gyvenimą.

Graikams ir romėnams jų rankų darbo auksiniai, sidabriniai ir dramblio kaulo žiedai turėjo daugiau romantinės prasmės. Toronto muzėjaus kolekcijose užtinkami jau 5 šimtmetyje prieš Kristų pagaminti, vadinami draugystės žiedai. Vienas mažas auksinis žiedelis turi graikišką įrašą: "Geriausios sėkmės dėvinčiajam".

Dabartinis auksinis vedybinis žiedas ankstyvųjų romiečių būdavo kalamas iš geležies. Galbūt grynai iš atsitiktinumo, vergai taip pat turėjo dėvėti geležinius žiedus . . .

Vėliau žiedai reiškė luomų skirtumą. Didysis kartageniečių generolas Hanibalas dėvėjo didžiulį, graviruotą aukso žiedą. Kiniečių mandarinai, kurie niekada nekirpo nagų, dengdavo juos išdailintomis auksinėmis plokštelėmis. Graikų aristokratai turėdavo žiedus su monogramomis ir anstpaudais. Tai buvo jiems ne papuošalas,

bet būtinumas. Tokiais žiedais jie užantspauduodavo laiškus ir valstybinius popierius.

Religiniame gyvenime pats žymiausias yra popiežiaus Žvejo žiedas. Pirmą sykį šis žiedas buvo paminėtas popiežiaus Klemenso IV 1265 metais. Tame žiede buvo išgraviruotas šventas Petras, traukiantis žuvų tinklą iš vandens.

Kai popiežius miršta, jo žiedas sulaužomas. Sekančiai konkliavai nukaldinamas naujas žiedas, su tuščia vieta naujojo popiežiaus vardui.

Žiedas turi ilgą tradiciją ir šiandie vėl grįžtama prie senoviškų graviūrų ir tikrųjų brangakmenių.

Kokį žiedą pasirinkti?

Žiedas — amžinumo simbolis. Žinoma, negali jo išsinešti iš šios žemės, bet perkant ar dovanojant, reikia rūpestingai pasirinkti, nes jis turi tverti visam gyvenimui.

Pirmiausia turėtų būt atsižvelgiama į rankos formą. Jei ranka stambesnė, stambesnis ir žiedas. Mažas žiedelis tik paryškins rankos didumą. Platesnis žiedas ir su didesniu akmeniu gražiai atrodo ant siauros ilgos rankos. Siauras ir pailgas akmuo pagrakštins trumpus ir storus pirštus.

Niekad nepirkite permažo žiedo. Vasarą pirštai dažnai pastorėja. Pirkdama žiedą, niekad nedėk ryškios spalvos nagų lako. Tai atitrauks dė-

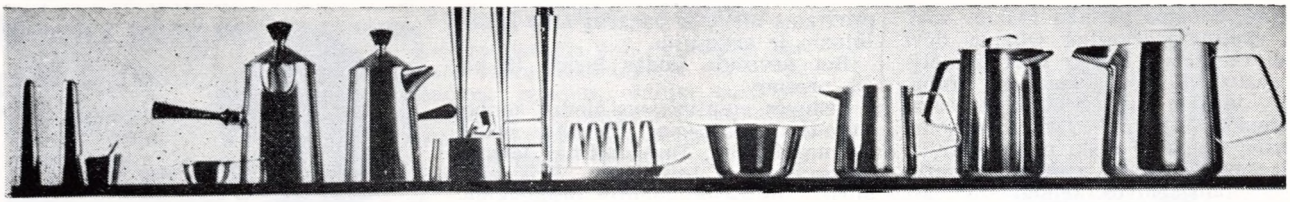

• Šeimininkių kampelis

Veda ALDONA RUSINIENĖ

Užkandėliai — Appetizers

Įvairiuose kraštuose yra priimta prieš formalius ar neformalius pietus, arba prieš bufeto vaišes, duoti svečiams mažus užkandėlius prie kokteilių. Užkandėliai gali būti įvairūs: pikantiški, gražiai papuošti maži sumuštiniai (canapés) arba šilti ar šalti įvairūs be duonos užkandėliai (hors d'oeuvres). Tai gali būti surutuliuoti rutuliukai, prikimštos įvairios daržovės ar grybai, arba tiesiog susmeigta ant smeigtukų. Dar kaikurie mišiniai gali būti užtepti ant džiovintos jautienos arba virto kumpio riekučių; suvynioti, supjaustyti skersai ir pasmeigti ant smeigtukų.

Tokie užkandėliai patiekiami salione didelėj lėkštėj ar puošniame padėkle. 5 ar 6 skirtingų rūšių užkandėliai būtina, kai yra daugiau kaip 100 svečių, bet jei mažiau, tai užtenka 2 ar 3 rūšių ir pagaminti nedaugiau kaip po 3 ar 4 kiekvienam asmeniui. Pats užkandėlių išdėstymas turi būti skoningas ir akiai patrauklus. Galima vartoti biskvitukams spausti formutes duonos pjaustymui. Gausis įvairesnės formos. Duona turi būti be plutelių ir paskrudinta (toasted) tik viena pusė. Galima taip pat vartoti ir mažus biskvitėlius — soda biscuites, cheese biscuites. Canapés būna duodamos šaltos ir taip pat karštos.

Ikrų užkandėlis

Plonos baltos duonos riekutės,
2 šaukštai minkšto sviesto,
3 šaukštai ikrų,
½ šaukštuko citrinos sunkos,
1 šaukštas labai smulkiai kapoto svogūno,
1 kietai virtas kiaušinis, petruškų lapelių.

Pakepinti duoną iš vienos pusės. Supjaustyti 1 colio pločio ir 2 colių ilgio juostelėmis. Aptepti sviestu, tuomet ikrais, apšlakstyti citrinos sunka. Ant viršaus užbarstyti kapotą svogūną, tuomet per sietelį išspausti kiaušinio baltymo ir truputį trynio, į vidurį įsmeigti petruškų lapelį.

Kumpio ir riešutų užkandėlis

½ puoduko malto virto kumpio,
1 šaukštas chili sauce,
¼ puoduko smulkiai pjaustytų braziliškų riešutų,
majonezo,
riekutės šviežios ruginės duonos,
garstyčių (mustard).

Sumaišyti maltą kumpį, chili sauce ir riešutus su tiek majonezo, kad masę būtų lengva tepti. Aptepti duoną plonai garstyčiomis, tuomet kumpio mišiniu. Supjaustyti duonos riekutes į trikampius. Pakepti karštoje krosnyje arba po broileriu iki mišinys pradės burbuliuoti. Duoti karštus.

Kepenėlių paštetas

Vienos žąsies arba 3 viščiukų kepenėles pavirinti apie 30 min. sūdytam vandeny. Nusunkti ir sumalti. Pridėti 4 šaukštus majonezo, 1 šaukštuką citrinos sunkos, ½ šaukštuko tarkuoto svogūno, druskos ir truputį paukštienos taukų, jei kepenėlės persausos. Padaryti tepimui tinkamą masę. Užtepti ant ruginių sausainėlių (crackers) arba paskrudintos duonos. Puošti kiaušiniu pertrintu per sietelį ir riekute prinokusios olyvos (juodos). Išeis 10-12 užkandėlių.

Hors d'oeuvres

Šrimpsai su lašinukais. Išimti smėlio gyslelę iš šrimpsų, pamarinuoti chili sauce 2-3 val. Ištraukus apvynioti juostele lašinukų, persmeigti šipuliuku ir apkepinti iš visų pusių po broiler.

Sardinkų ratukai. Paimti 2 dėžutes sardinkų ir išėmus jas nusunkti. Sumaišyti su 4 šaukštukais citrinos sunkos ir ¾ šaukštuko krienų, arba daugiau, jeigu kas mėgsta. Užtepti storai ant baltos duonos (pluteles nupjaustyti), suvynioti, perpjauti skersai ir persmeigti šipuliuku. Patepti tirpintu sviestu, pabarstyti tarkuotu parmezono sūriu. Sudėti į skardines ir trumpai pakepinti labai karštoje krosnyje. Duoti karštus.

Kimšti grybai

18 vidutiniško dydžio grybų,
3 šaukštai tirpyto sviesto,
10 riekučių lašinukų,
⅓ puoduko tarkuoto American ar Parmeson sūrio.

Nušluostyti grybus drėgna drobe. Išimti kotus. Galvutes aptepti tirpintu sviestu. Iškloti skardinę aliumininiu popierium ir sudėti grybus apačia į viršų. Sukapoti kotukus. Iškepti lašinukus keptuvėje iki trapumo. Nuvarvinti taukus. Lašinukus sutrupinti, sumaišyti su kapotais grybų kotukais ir sūriu. Pridėti grybų galvutes mišinio su kaupu. Kepti ant broilerio 3½ colio tolumo nuo ugnies, prie 450° temperatūros. Per 7-8 min. turėtų iškepti. Duoti karštus.

Kimšta žuvis

Proporcija:
3-4 svarų žuvis, (skaniausia — whitefish),
1 svogūnas,
2 šaukštai sviesto,
1 uncija džiovintų grybų,
2 kietai virti kiaušiniai,
1 nevirtas kiaušinis,
druskos ir pipirų pagal skonį.

Darbas:
Nuvalyti žuvį, išimti kaulus, ištrinti

Užkandėliai - canapés patiekiami prieš valgį su daržovių sunka, kurioje įdėta šaukštelis rūgščios grietinės.

---

mesį nuo žiedo akmens ir gali turėti lemiamos įtakos žiedo pasirinkime. Auksakaliai yra nusistatę prieš baltą perlinį laką. Sako, nagai blizga ir keičia spalvas ir tuo būdu sumažina deimanto blizgėjimą.

Jei Kalėdoms jums kas padovanos žiedą — priimkite jį su dėkingumu ir dėvėkite su meile. Bet kaip kiekvienas neprižiūrimas daiktas sunyksta, taip ir žiedas reikalingas dėmesio. Patartina sykį į metus nunešti pas auksakalį, kad jis pritvirtintų atsipalaidavusius akmenukus ir tinkamai išvalytų. Tada jūsų žiedas išsilaikys visam gyvenimui.

druska, pabarstyti pipirais. Svieste apkepinti smulkiai pjaustytą svogūną. Sukapoti virtus kiaušinius, pridėti pipirų, druskos, šviežią kiaušinį ir virtus smulkiai kapotus grybus. Galima dar peiliu pagrandyti žuvies raumens ir sumaišyti su kamšalu. Viską sumaišius kimšti žuvį, užsiūti, suvynioti į aliumininį popierių arba drobę arba merlę. Kepti vieną valandą prie 350°. Išėmus, bet neišvyniojus, lengvai paslėgti žuvį iki atšals. Pjaustyti labai aštriu peiliu — nesusiardys.

Kepta kimšta antis

Proporcija:
4-5 svarų antis,
½ svaro maltos veršienos,
5-6 riekutės džiov. baltos duonos,
1 vidutinio dydžio svogūnas,
3 uncijos nuluptų migdolų,
1 kiaušinis,
anties kepenėlės,
druskos ir pipirų pagal skonį.

Darbas:
Išvalyti ir nuplauti antį. Ištrinti druska ir citrinos riekutę vidų ir viršų. Išmirkyti duoną ir nuspaudus sutrupinti; įdėti maltą mėsą, svieste pakepintus svogūnus, smulkiai kapotus migdolus, kapotas žalias kepenėles, kiaušinį ir druską bei prieskonius. Gerai išmaišius prikimšti antį, užsiūti ir kepti 325° - 350° temperatūroje, nedengtą, retkarčiais palaistant, 2.30 - 3 val. Vienam svarui mėsos skirti 20-30 minučių kepimo laiko.

Keptą antį patogiau pjaustyti, kai išimti kaulai, bet palikta normali anties forma. Geriausiai kaulus išimti perpjovus nugarą, o paskui prikimšus užsiūti.

Daniški meduoliai

Proporcija:
1 puodukas sviesto,
⅔ puoduko rudo cukraus,
⅓ puoduko kukurūzų sirupo,
⅔ puoduko medaus,
1 šaukštelis citrinos žievelės,
1 šaukštelis vanilijos ekstrakto,
1 šaukštelis malto imbiero,
½ šaukštelio maltų gvazdikėlių,
1 šaukštelis malto cinamono,
1 šaukštelis druskos,

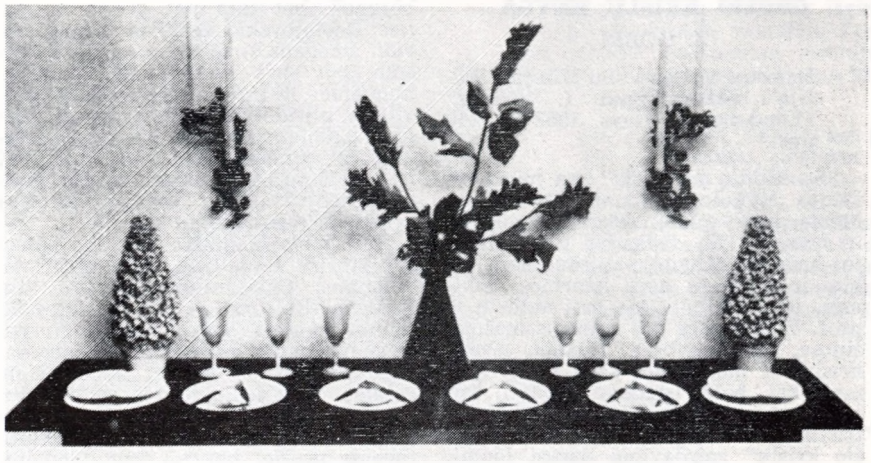

Paprastas, bet skoningas švenčių bufeto vaišių lėkščių išdėstymas

1 šaukštelis kepimo sodos,
4½ puoduko sijotų miltų.

Darbas:
Išsukti sviestą su cukrum. Pridėti sirupą, medų, citrinos žievutę, vaniliją, kitus prieskonius, druską ir sodą. Išsukti viską kartu, pridėti miltų, kad pasidarytų tiršta masė. Padėti vėsioj vietoj, iki pasidarys užtenkamai sustingusi kočiojimui. Iškočioti labai plonai ⅛ colio storumo. Išspausti įvairiomis formutėmis sausainiukus. Kepti prie 350° maždaug 8 minutes, arba iki pasidarys pakilę ir sausi. Atvėsinti ir puošti liukru.

Liukras:
1½ puoduko pudrinio cukraus,
1 kiaušinio baltymas,
1 šaukštukas citrinos sunkos,
keli lašai vanilijos ekstrakto ir maisto dažų.

Išsukti kiaušinio baltymą, cukrų ir vaniliją kartu iki kietumo. Jei reikalinga galima pridėti baltymo daugiau arba cukraus, jei perminkšta masė. Paskirstyti į atskirus indelius, norint padaryti skirtingų spalvų. Sausainiukus puošti su kremo švirkštu.

Olandiški sviestiniai sausainiai

Proporcija:
1 puodukas sviesto (½ svaro),
1 puodukas cukraus,
1 kiaušinio trynys,
1½ puoduko rupiai kapotų riešutų (filberts),
½ puoduko aguonų,
½ šaukštuko malto cinamono,
½ šaukštuko malto imbiero,
1 šaukštukas vanilijos ekstrakto,
¼ šaukštuko druskos,
2½ puoduko miltų.

Darbas:
Išsukti sviestą ir cukrų kartu iki purumo. Pridėti kiaušinio trynį. Supilti kapotus riešutus, aguonas, prieskonius, vaniliją ir druską. Išmaišyti. Palaipsniui dėti miltus iki pasidarys tiršta masė. Neminkyti tešlos, kol visi miltai bus sudėti. Suspausti masę pailgų volelių pavidalu maždaug 1½ colio storumo. Suvynioti į vaškinį popierių ir padėti šaltai 4 valandoms, arba iki voleliai sustings. Pjaustyti vingiuotu daržovėms pjaustyti peiliu, mažomis riekutėmis. Dėti ant neteptų skardinių ir kepti prie 325°-350° 12 minučių arba iki sausainiukai pasidarys smėlio spalvos. Išeis apie 48 sausainėliai.

Tortas su Graham biskvitais

Proporcija:
15 Graham biskvitų,
1 puodukas miltų,
2 šaukštukai kepimui miltelių,
½ šaukštuko druskos,
1 puodukas pieno,
½ puoduko sviesto,
¾ puoduko cukraus,
1 šaukštukas vanilijos,
2 kiaušiniai atskirti.

Darbas:
Paruošti dvi 8 colių dydžio formutes, iškloti vaškiniu popieriumi. Ištepti. Sutrinti sausainius voleliu iki pasidarys trupinėliai. Turi būti 1 puodukas ir 2 šaukštai trupinių. Persijoti miltus, kepimo miltelius ir druską kelis kartus. Išsukti sviestą mediniu šaukštu iki purumo. Po truputį dėti cukrų vis sukant sviestą. Pridėti vaniliją ir kiaušinio trynius po vieną išsukant atskirai. Dėti miltus ir pieną po truputį, vis maišant, pradedant ir baigiant miltais. Atskirai išplakti kiaušinių baltymus iki kietumo. Atsargiai

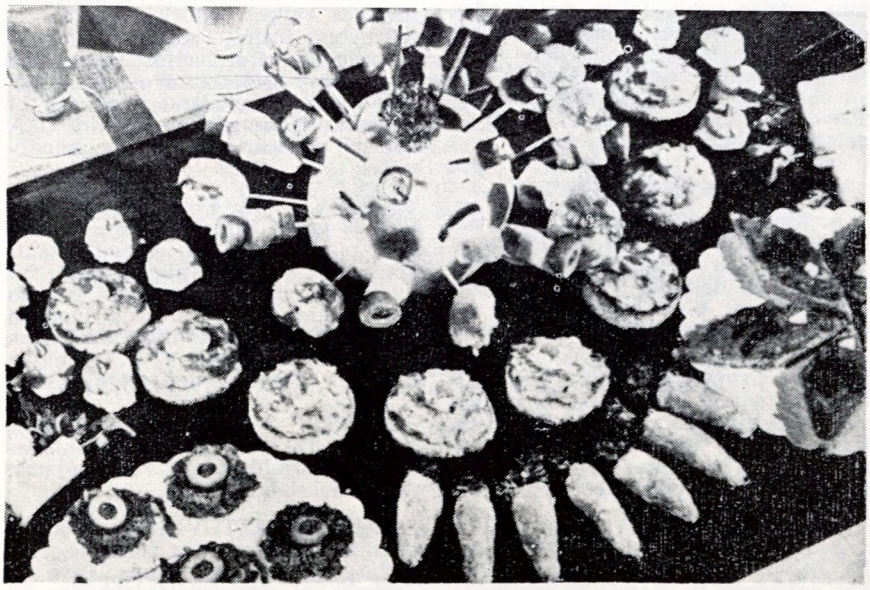

Į grapefruitą susmaigstyti užkandėliai - hors d'oeuvres, aplink išdėstyta užkandėliai - canapés dideliame padėkle.

GROŽIO KRISLŲ KNYGA

J. GOBIS

Mykolas Vaitkus "Su Minija į Baltiją". Atsiminimai I. "Nidos" (Londone) leidinys. 1962 m. 210 pusl.

"Su Miniją į Baltiją" yra mūsų rašytojo Mykolo Vaitkaus atsiminimų knyga, kuri apima autoriaus vaikystę ir jaunystę iki Palangos progimnazijos baigimo. Knygoje vaizduojami įvykiai ir asmenys nėra istorinės reikšmės, jei nekalbėt apie patį autorių ir prof. Vl. Jurgutį, bet autorius mažmožiuose, kasdienybėje pastebi grožio krislus ir moka juos savo skaitytojui meniškai, beletristiškai parodyti, tad jo knyga, nors savo turiniu nėra beletristiška, bet savo stilium, savo "grožio krislų" vaizdavimu darosi įdomi, patraukli, intriguojanti, lyg koks geras romanas. Reikia stebėtis autoriaus atmintimi: jis su visomis detalėmis prisimena įvykius, vaizdus, žmones, reginius, sutiktus prieš 70 - 65 metus. Tai yra didelio rašytojo psichikos požymis ir tatai rodo, kad autoriaus psichika dar toli gražu nėra pasenusi, jam sulaukus 80 metų, ir kad eventualiai jis gali sulaukti 100 metų.

Mes suprantame M. Vaitkaus meilę grožiui, "grožio krislams" bet jo knygos negalime laikyti kažkokia grožio evangelija, nes jis dažnai pertempia grožio reikšmę ir daro įspūdį, jog autorius tiki F. Dostojevskio posakiui, kad "grožis išgelbės pasaulį". Taip, grožis prisideda prie "pasaulio išgelbėjimo", bet taip pat grožis, to paties Dostojevskio žodžiais tariant, ne vien žmogaus širdį kelia augštyn, sursum, bet savo šydu dengia biaurias nuodėmes ir tuo būdu žmones gundo, vilioja nusidėti. Grožis gali vesti ne vien į dangų, ne vien į geresnį gyvenimą ir geresnį pasaulį, bet taip pat ir į Sodomą, į sadizmą. Egipto faraonė Kleopatra buvo gražuolė, bet jos grožis širdies augštyn nekėlė . . .

Heinrich'o Himmler'io brolio sūnus skulptorius Adalbert Himmler vel Johannes Chrisanthem į savo vilą Berlyne, Kaiserallee, yra įviliojęs 35 jaunas moteris, jas pasmaugęs ir pasmaugtas moteris padaręs modelėmis: kūrė biustus su baisiai kenčiančiais veidais. Visų tokių biustų galerija turėjo "Kančios" vardą. Niekas neneigia tam skulptoriui talento ir jo skulpturoms grožio, bet tai yra "Sodominis" grožis, o ne grožis, kuris "pasaulį išgelbsti". Grožis būna žavus, patrauklus, bet jis gali būti ir baisus, tad nerezervuotas entuziazmas grožiui nėra rekomenduotinas.

Autorius savo lietuviškam skaitytojui rodo rusų poetų kūrinių grožį (iš Polivanovo chrestomatijos, kuri autoriaus mokymosi laikais ėjo rusų kalbos vadovėliu), nagrinėja jų "grožio krislus" autoriaus moksleiviškame gyvenime, bet tie Puškino, Lermontovo, Feto, Nikitino ir k. rusų poetų kūrybiniai "brilijantai" turi meninių ekvivalentų Putino, Aisčio, Brazdžionio, Sal. Neries, Jan. Degutytės kūrinių rinkiniuose. Autorius tuos rusų poezijos "brilijantus" gerai išvertė į lietuvių kalbą, bet žinome, kad poezijos vertimas niekad nesukelia tų pačių vaizdų ir emocijų, kurias sukelia jų originalai, tad atrodo, kad kalbamosios knygos skyrius "Grožio krislai" nepasiekia to tikslo, kuriam jis autoriaus skiriamas. Autorius rašo, kad jo laikais rusų gimnazijos geriau savo auklėtinius parengusios literatūros supratimui ir jos kūrimui, bet tai yra autoriaus subjektyvi nuomonė, o praktika parodė, kad per nepriklausomos Lietuvos gimnazijas yra perėjus visa eilė mūsų poetų ir rašytojų, ekvivalentiškų rusų gimnazijų auklėtiniams.

Per M. Vaitkaus atsiminimus raudonu siūlu eina aforizmo "Etiam fumus patriae nobis dulcis et jucundus est" ("Net Tėvynės dūmai yra mums saldūs ir malonūs") nuotaika, ir ta tėvynės meile autorius "užkrečia" savo skaitytoją, ypač pirštu prikišamai rodydamas "grožio krislus" Lietuvos gamtoje ir lietuvių gyvenime.

---

maišant, dėti išplaktus baltymus ir biskvitų trupinėlius pamainom. Pamaišyti iki viskas susivienodins. Supilti mišinį į formutes. Kepti prie 350° karščio 25 minutes, arba iki bus gerai iškepęs. Išėmus pravėsinti 5 minutes, o po to išversti ant pinučių. Nuimti popierių ir vėl apversti, kad viršus būtų viršuj. Kai atauš pertepti ir viršų puošti kremu.

Prancūziškas sviestinis kremas

Proporcija:

- ⅔ puoduko cukraus,
- ¼ puoduko miltų,
- ¼ šaukštuko druskos,
- ¾ puoduko pieno,
- ½ svaro šalto nesūdyto sviesto,
- 1 šaukštelis vanilijos arba romo ekstrakto.

Darbas:

Į puodą supilti: cukrų, miltus, druską ir išmaišius užpilti pienu. Virti, visą laiką maišant, iki pasidarys labai tiršta. Jei dar pasitaiko grumuliukų miltų, tai išplakti su elektriniu maišytuvu, iki bus vienoda lygi masė. Nuimti nuo ugnies ir supilti į didelį dubenį. Ataušinti įstatant į šaltą vandenį. Masė turi būti užtenkamai atšalus, kad sviestas joje nebetirptų. Sviestą išimti iš šaldytuvo, supjaustyti į keturkampius gabaliukus 2 colių dydžio. Dėti po vieną gabaliuką į mišinį visą laiką smarkiai plakant elektriniu maišytuvu. Kai visą sviestą vienodai išmaišysime, sudėkime prieskonius (romą arba vaniliją). Turėtų išsiplakti per 8-10 minučių. Jei kremas dar perskystas, padėti į šaldytuvą 5-10 min. arba iki bus užtenkamai tirštas tepimui.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

A. Rinkūnas, "KREGŽDUTĖ", I dalis, ketvirtoji laida. Elementorius ir skaitymai I ir II skyriui. Viršelis ir iliustracijos dail. T. Valiaus. Išleido "Žiburių" sp. b-vė Toronte, 1963 m. Kanadoje. Kaina $2.50.

Visos lituanistinės mokyklos turėtų įsigyti šį naują elementorių. Turinyje daug metodinių pagerinimų ir naujos spalvotos iliustracijos. Gale elementoriaus pridėta autoriaus paaiškinimai mokytojams ir tėvams apie naujausią metodą mokant vaikus skaityti ir rašyti.

A. Rinkūnas, "KREGŽDUTĖ", II dalis, ketvirtoji laida. Skaitymai, aplinkos pažinimas ir gramatika pratimais trečiam ir ketvirtam skyriui. Viršelis ir iliustracijos dail. T. Valiaus. Išleido spaudos b-vė "Žiburiai", Toronte, Kanadoje. Kaina $3.00.

Ketvirtoji "Kregždutės' laida yra žymiai praplėsta skaitymo medžiaga, labai skoningai ir planingai iliustruota.

V. Matulaitis, "KUR BĖGA ŠEŠUPĖ" Lietuvos geografijos pratimai 1 sąsiuvinis. Spausdinta "Time Press" spaustuvėje, Toronte, Kanadoje. Sąsiuvinio kaina $1.40.

Tai labai puošnus, didelio formato 12 psl. iliustruotas, su Lietuvos žemėlapiais pratyboms, leidinys. Su plačiomis metodinėmis pastabomis mokytojui ir mokiniui.

Šie Lietuvos geografijos pratimai nėra pritaikyti bet kuriai liet. mokyklos atskirai klasei. Mokytojas pasirenka atskirą pratimų lapą, kuris jam atrodo tinkamiausias. Tai pirmas patyrusio mokytojo bandymas padėti lietuviškai mokyklai, kuri jau daugelį metų kenčia be mokslo priemonių. Prie sąsiuvinio pridėtas ir anketos lapas. Sąsiuvinis gaunamas pas patį autirių: V. Matulaitis, 47 Radford Ave., Toronto 3, Ont., Canada.

Juozas Kruminas, "ŠEŠTASIS MEDIS". Romanas. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 45, 1963 m. London, Britain. 367 psl. Kaina 10 šilingų Britanijoje arba $2.00 Š. Amerikoje.

J. Narūnė, "GINTARO TAKAIS", eilėraščių rinkinys, pritaikintas mokyklinio amžiaus jaunimui literatūrinį bei poetinį jausmą ugdyti lietuviškoje dvasioje. Yra 34 eilėraščiai, iliustruoti mūsų garsių dailininkų piešiniais. Tai labai graži dovana mūsų jaunimui. Knygos kaina $1.80. Spaudė "Draugo" spaustuvė Čikagoje.

Janina Narūnė, "SUTEMOS" — dienoraštiniai posmai. Spausdinta 1963 m. Miami Florida, JAV. Išleido Janina Pakštienė. Hektografinis leidinys. Gražus jausmų ir minčių paminklas poetine forma išreikštas savo mirusiam vyrui a.a. prof. Kaziui Pakštui.

Brunonas Bušackis, "MARTYNAS MAŽVYDAS". Lietuvos evangelikų spaudos centro leidinys Nr. 1, 1963 m. Mokslinė studija apie pirmosios lietuviškos knygos autorių M. Mažvydą ir tikybinę padėtį Prūsų Lietuvoje 16 amžiuje ir reformacijos išsivystymą Prūsuose ir Did. Lietuvoje. Gale pridėta Lietuvos žemėlapio iškarpa ir Lithuanian National Council in USA. Išleista Šveicarijoje. Kaina nepažymėta.

VILTIS — A Folklore Magazine, Vol. 23 nr. 2. Birželio - rugsėjo mėn. 1963 m. Turinyje Azijos tautų tautiniai šokiai. Plati apžvalga tautinių festivalių Amerikoje ir Europoje. Kas domisi folkloru čia ras daug įdomios, dar niekur nespausdintos medžiagos. Redaguoja ir leidžia V. F. Bieliajus, P.O. Box 1226, Denver 1, Ohio, USA.

ATEITIS — moksleivių ateitininkų žurnalas. Tai gilus katalikiškos minties žurnalas, užpildomas ir redaguojamas pačių moksleivių.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — kultūrinis religinės minties žurnalas. Nuo spalio mėn. redaguojamas Tėvo K. Trimako, SJ. Ilgametis redaktorius Tėvas J. Vaišnys, SJ, paskirtas Aušros Vartų klebonu Montrealyje, Kanadoj.

LIETUVIŲ KOMITETO PASAULINEI PARODAI ATSIŠAUKIMAS

Pasaulinė Paroda New Yorke jau čia pat. Laisvojo pasaulio lietuvių dalyvavimas joje jau patvirtintas. Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje bus ateinančių metų rugpjūčio 24 dieną, sekmadienį. Tos dienos vakare ir naktį parodos parko fontanai nušvis lietuviškomis spalvomis.

Tinkamas lietuvių pasirodymas Pasaulinės Parodos milijoninei žmonių miniai priklausys nuo visų Amerikos ir Kanados lietuvių nuoširdaus bendradarbiavimo ir aukų.

Pasaulinei Parodai Lietuvių Komitetas New Yorke, kiek liečia parengiamuosius darbus, juos varo pirmyn visu smarkumu. Komiteto nariai paaukojo ne tik atostogas, bet ir po sunkaus darbo poilsio laiką. Jų šūkis — tikslas turi būti įvykdytas!

Milžiniški pasiruošimo darbai bus atlikti paties Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai, bet jų tinkamas įvykdymas priklausys nuo visų Amerikos ir Kanados lietuvių duosnios ir skubios piniginės aukos. Aukų skubiai reikia spausdinti chorams repertuarus, brošiūras, bei padengti visas kitas su Pasauline Paroda susijusias išlaidas.

Mes tikime, kad šiandieną, kai mūsų miela tėvynė Lietuva velka sunkų okupanto jungą, kai ji pati negali, kaip 1939 metais, dalyvauti pasaulinėje parodoje, neatsiras nei vieno laisvajame pasaulyje susipratusio lietuvio, kuris neprisidėtų stambesne ar mažesne auka prie tokio svarbaus ir reikšmingo pasirodymo Pasaulinėje Parodoje — Lietuvos garbei ir jos labui.

Esame tikri, kad kiekvienas sąmoningas lietuvis jaus šventą pareigą Pasaulinės Parodos metu parodyti pasauliui — Lietuva ir lietuviai kultūringa tauta ir jų tėvynė Lietuva yra verta laisvo ir nepriklausomo gyvenimo.

Tik sukilkim, tik visi! Ir Lietuvių Diena Pasaulinėje Parodoje tikrai bus šviesi!

Vardan tos Lietuvos vienybė težydi!

Kun. dr. Stasys Valiušaitis,
LKPP finansų reikalų vedėjas

P. S. Aukas siųsti, joms rinkti pakvitavimų knygelių bei kitų šiuo svarbiu reikalu informacijų prašome kreiptis į šiuos Lietuvių Komiteto Pasaulinei Parodai finansų sekcijos narius: Kun. dr. Stasys Valiušaitis, St. Leonard's High School, 852 Cypress Ave., Brooklyn 27, N. Y. Tel. HY 7-5913; NE 8-9025 ir UL 7-7640; Inž. Walter Dilis, 543 So Clinton St., East Orange, N. J. Tel. OR 2-1107 ir Antanas Šetikas, 84-11 101st Street, Richmond Hill 18, N. Y. Tel. VI 6-1957.

LIETUVIŲ FONDAS LAUKIA TAVĘS!

Po pirmojo L. Fondo skaitlingo suvažiavimo, po didingos šokių šventės ir vasaros atostogų naujoji LF taryba ir LF valdyba vėl su visu pasišventimu ir nauja energija pradėjo dirbti ir kviečia visus, nelaukiant, savanoriškai įsijungti į L. Fondo organizavimą!

Pradžia jau yra puiki: fonde grynais jau virš $80.000, greitai pasieksime $100.000, dar priede $40.000 pasižadėjusių greitai įmokėti. Šiemet būtiniems lietuviškiems reikalams bus paskirta virš $3.000, ir ši suma nemažės, bet kasmet didės — L. Fondas žengia į priekį tvirtu žingsniu ir pasitinka ateitį su viltingu žvilgsniu. Mes išrinktieji LF tarybos ir valdybos nariai pasiryžome dirbti ne dėl garbės ar malonumo, nes šios pareigos pareikalauja iš mūsų daug laiko, kantrybės ir energijos, taip pat ne dėl pelno, nes mes patys be aukų LF taip pat iš savo privačių kišenių padengiame visas LF organizavimo išlaidas, kad tuo būdu būtų galima visą LF kasmetinį pelną paskirti lietuvybės ugdymui ir išlaikymui, kur degančiai reikia finansinės paramos!

Brangus Lietuvi, Organizacija ar Parapija,

nebelauk ilgiau ir nebepateisink savo delsimą žiūrėdamas į tuos, kurie niekados niekam neaukoja, bet jau dabar tuoj pasek tuos 300 lietuvių ir organizacijų, suaukojusių arti $100.000 L. Fondui. Štai keli būdai, kaip galima įsijungti į L. Fondo organizavimą:

1. Tuoj pats pasiųsk betkokią auką Lietuvių Fondui,
2. Pats savanoriškai su LB apylinkės, organizacijų ar parapijos pagalba suorganizuok LF vajaus komitetą savo apylinkėje ir pravesk nuodugnų piniginį vajų,
3. Jeigu gali, parašyk į spaudą apie LF būtinumą lietuviškiems reikalams, propaguok vienokiu ar kitokiu būdu vietinių LF vajaus komitetų darbus ir aukotojus.

Idealistai anais laikais pažadino lietuviuose tautinę sąmonę, idealistai iškovojo Lietuvai laisvę, idealistai žuvo Lietuvos miškuose ir Sibiro tundrose dėl tikėjimo ir mūsų tautos, idealistai šiandien dirba dėl lietuvybės čia išeivijoje, idealistai tik organizuos ir aukos L. Fondui, kuris ilgai ir po mūsų mirties tarnaus lietuviškiems reikalams čia išeivijoje ir laisvoje Lietuvoje.

Praturtėjimas ir šio krašto įvairūs patogumai neturi užšaldyti mūsų širdis šventai pareigai — lietuvybės ugdymui ir jos išlaikymui. Tad kviečiame ir Tave, Brangus Lietuvi, nebelaukti, bet jau dabar, kad ir su mažiausia auka, įsijungti į LF narių gretas. Šventai tikimės, mūsų šauksmą išgirsi...

Visais L. Fondo reikalais kreipkis šiuo adresu: Lithuanian Foundation, 7243 So. Albany Ave., Chicago 29, Ill., USA. Tel. HE 4-4076.

Dr. A. Razma, LF tarybos pirm.
Dr. G. Balukas, vicepirm.
A. Rėklaitis, sekretorius.
LF tarybos nariai: dr. K. Ambrozaitis, J. Bagdonavičius, T. Blinstrubas, Z. Dailidka, dr. F. Kaunas, dr. P. Kisielius, inž. V. Naudžius, dr. B. Poškus, kun. B. Sugintas, dr. V. Šimaitis, J. Švedas, dr. V. Tauras.

• Laiškai

Miela Redaktore,

...Malonu pasklaidyti "Moters" žurnalo puslapius, nes jis skoningai tvarkomas. Įdomu ir naudinga jį perskaityti. Malonu ir džiugu jausti, kad moterys lietuvės išeivijoje pajėgia tai padaryti.

Linkiu ištvermės ir kūrybinės energijos!

Vlada Abraitienė-Stančikaitė

Cleveland, 1963. XI. 12.

GARBĖS PRENUMERATA

Prekerienė S., Stamford, N. J.,

Razmienė E., Wilmington, Ill.,

Saulynienė V., Baltimore, Md.

ŽURNALUI AUKOJO:

$6 Abraitienė V., Cleveland, Ohio; po $2 — Frankienė V., Chicago, Ill., Mickevičienė M., Omaha, Nebr., Vyšniauskienė O., Chicago, Ill.; po $1 — Augustinavičienė J., Toronto 3, Ont., Barškėtienė E., Chicago, Ill., Grigienė M., St. Catharines, Ont., Jonaitienė L., Selkirk, Aanglija, Jucevičienė E., Chicago, Ill., Jurienė S., Chicago, Ill., Kazragienė M., East Chicago, Ind., Kšivickienė A., Hamilton, Ont., Leleivienė J., Richmond Hill, N.Y., Linkevičienė Z., Oakville, Ont., Mantautienė S., Brockton, Mass., Raugienė M., Riverside, N.J., Šablinskienė I., Toronto 3, Ont., Šalkauskaitė A., Pittsburg, Pa.,Ščepanavičienė Z., Toronto, Ont., Šenbergienė A., Cleveland, Ohio, Susmarienė E., Chicago, Ill., Vadauskienė I., Toronto, Ont., Zablockienė A., Detroit, Mich., Žiogienė J., Tillsonburg, Ont.

Skaitykime ir užprenumeruokime savo draugams vienintelį moterų žurnalą "MOTERIS", kuris išeina šešis kartus metuose.

"MOTERYJE" YRA KELIAMI LIETUVIŠKOS ŠEIMOS, MOKYKLOS, KULTŪRINIAI IR RELIGINIAI KLAUSIMAI.
ATEINANČIAIS 1964 M. TENELIEKA NĖ VIENA LIETUVĖ BE SAVO KULTŪRINIO ŽURNALO.
KALĖDINĖ IR NAUJŲJŲ METŲ GERIAUSIA DOVANA YRA "MOTERS" ŽURNALAS, KURIS LANKYS JŪSŲ ŠEIMAS IŠTISUS METUS.